

קדושה. הלכות מאכלות אסורות פ"ט

מפני אכילה בשר בהמה המזוי אבל בשבול והגאה לא נאסרו ולא יפו כחם מכשר בהמה טהורה עם חלב טמאה שמהרין בבישול ובהגאה כזכר למעלה אלא לא נזרו בישול והגאה אפ"ו בישול והגאה ואין הגזירה אלא על אכילה בלבד והע"פ שיש לדמות דשאני החם שיש אחד מהם כבר אסור באכילה ואין לחוש שמה שאכל אכל בשר נאסר על הגאה שמה עלמו היחזר נזרו על הבשול ועל ההגאה שמה יבא לידי איסור אכילה וכסם שגזרו באיסור דעלמא על השלחן כמו שיחבאר בפ' זה וכללה חז"ל גזירה היא זהו דעה רבנו שלא נאסרו אלא באכילה בלבד :

ה דגים והנבים וכו'. כבר נבאר זה בסמוך : והשוואת עוף וכו'. ברייתא פ"ק דיו"ט (דף ז') זכרתי כהן בהלכות השומע את התרגומא ומלא בה ביה ביהים גמורות ומותר לאכלן בחלב רבי יעקב אומר אם היו מעורות בנידים אסורות וק"ל כח"ק ומשמע דח"ק אבי' מעורות בנידים שרי כיון שנגמרה. וכחכ הרשב"א ז"ל אלו הוא ביה גמורה כל שיש לה חלבון וחלמון אע"פ שמעורות בנידין אין לה אלא חלמון עדיין היא בשר וכיון העוף ואסור לאכלה בחלב. עוד כתב שכל שאין לה חלבון הרי היא טעונה מליחה לקדרה כדון בשר :

ו המעושין והמבושלים וכו'. המכושן בעיה דלא איפשיטא ביזושלמי בדרים פרק העודר מן המבושלים יודע שספק חורה להחמיר ואין לוקין עליו. והמבושלים בחמי עכריא וכו' ג"כ נראה שם שהוא שיהא למעושין ולגבי שנה שהמבושלים בחמי עכריא כעבור כזכר בה"ל

בה"ל שנת : וכן המבושלים בשר חלב וכו'. בפרק כל הבשר (דף ק"ד) ברייתא המבושלים בחמי חלב פטור דם ששגול בחלב פטור ואמרו שם (דף ק"ג) אומר שמואל וכו' גדי להוניה אה הדס וכו' בהלכות אמו ולא בהלכות זכר בהלכות אמו ולא בהלכות שמוטה ובכל הלו נראה שכתבו רבנו שהוא פטור אכל אסור וכן עיקר. ויהבאר דין חלב שהוטה מדין החלב :

אבל המבושלים בשר מהה וכו'. שם אומר המבושלים חלב בחלב (ואכלו) רב חמי ורב אבי חד אמר לוקה אחד חמיר חמי לוקה. פירוש משום בשר בחלב ואמרו שם לימא באיסור חל על איסור קמיפלגי ודחו דכ"ע אין איסור חל על איסור והאכילה כ"ע לא פליגי דלא לקי כ"פ בבבול מ"ד לוקה זה איסורא הוא ומ"ד אינו לוקה להכי אפקה רהמנא לאכילה בלשון בשול כיון דלאכילה לא לקי אבשול נמי לא לקי ואכ"ע אבשול כ"ע לא פליגי דלקי כי פליגי לאכילה מ"ד אינו לוקה דהא הוין אהע"א ומ"ד לקי להכי אפקה רהמנא לאכילה בלשון בשול כיון דעל בישול לקי על הכילה נמי לקי ואכ"א מר אמר הדא פי' מ"ד לוקה בבישול ומר אמר הדא לאכילה לא לקי ולא פליגי. ופסק רבנו כן שזוקה בבישול ולא באכילה משום בשר בחלב דהוין אהע"א כל שאינו כולל או מוכיף או בת אחה וכבר נזכר ענין פקד י"א מהלכות איסורי ביאה וה"ה למטה שאין לוקה באכילה משום בשר בחלב דלא הייל האיסור נבלה ודלא כשמואל דאמר גדי לרבות את החלב גדי לרבות את המהה דס"ל לפוס לישא בהרא בגמרא דבכל דוכתא אהע"א ולא ק"ל הכי :

לפיכך מותר לבשלו ומותר בהנייה. ואסור באכילה מדברי סופרים כדי שלא יפשעו העם ויבואו לידי איסור בשר בחלב של תורה ויאכלו בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה. שהרי אין משמע הכתוב אלא גדי בחלב אמו ממש לפיכך אסרו כל בשר בחלב : ה דגים וחנבים מותר לאכלן בחלב. והשוואת עוף ונמצא בו ביצים [כי] גמורות מותר לאכלן בחלב : ו המעושין והמבושלים בחמי טבריא וביוצא בהן אין לוקין עליו. וכן המבושלים בשר במי חלב או בחלב מטה או בחלב זכר או שבשול דם בחלב פטור ואינו לוקה על אכילתו משום בשר בחלב. אבל המבושלים בשר מטה או חלב

א גס זה שם :

וביוצא

המבושלים

לחם משנה

למעוטי בהמה עמאה ודרשות דדריש שמואל דהיינו גדי לרבות את החלב גדי לרבות את הכמה גדי לרבות את השליל גדי להוניה את הדס גדי להוניה את העמאה גדי להוניה את השליש דרבינו דפסק כר' עקיבא ופסק דאין איסור חל על איסור אימ לן לומר דרבי עקיבא סבירא ליה דלא דרשינן הני דרשות דדריש שמואל כי היכי דלייתרו ליה סלחא קראי לעוף ומהו ובהמה עמאה ואימ ליה דחלב ומתה לא מרבינן דלדרבנא אימ לן לומר דאין איסור חל על איסור ואכ"א דאין לא אהא קרא להכי ומהאי עמאל נמי לן לחא למעוטי דם דפשיטא דאין איסור חל על איסור ולהוניה את השליש נמי לן לריך קרא דפירשא בעלמא הוא ולרבות את השליל נמי לא לריך קרא דגדי מעליה הוין אייתרו להו הלחא לדרשא דר"ע. וה"ה והיכי אמרת דאחי חד לבהמה עמאה הא ודא נהא לא לריך קרא דפשיטא דאין איסור חל על איסור וכדכתב רש"י ז"ל בפ' כל הבשר (דף ק"ג) וה"ל דאילו למעוטי דם וטמאה לא אייתרין קרא דכיון דאין איסור חל על איסור חל על איסור דעמי קרא למעוטיהו. וי"ל דסביר רבנו דאין למעוטי איסור בישול עס בשר פמאה דלא הויתא איכא איסורא בבישול דההם ליכא למימר אין איסור חל על איסור דאין איסור בבישול עמאה אלא באכילה בלבד דכחכ רבנו וכוון שכן הוא חמינא דעבר אהיסו בישול קמ"ל. וה"ה ח"כ ימא דאחא קרא למעט חלב ממה שאסור לבשל בחלב ואחא קרא למעוטי איסור בישול דליכא למימר אין אהע"א דאין איסור בבישול בחלב ממה אל באכילה בלבד ואשמעינן קרא דאין איסור בבישול בחלב ממה. וי"ל דשפי אימ לן לאוקוי למעוטי איסור בישול חלב בבישול עמאה אבל בבישול ממה מסתברא ליה דלקי ו בישולו ולא לקי על אכילתו וכדכתב רבנו לקמן (ליכא) ח"כ למדנו מכל מ"ש דכל מ"ש כ ה"ה גדי להוניה את הדס וכן מ"ש גדי לרבות את השליל וכן מ"ש גדי להוניה את השל כולו להו דוקא דלדעת רבנו מפיך לכו מנדי דזה ח"כ כדכתיבנא דע"ב לריך חמה לנו דאיתירו לכו חלמא גדי לדרשא דר"ע ח"כ ח"כ ליכנה דשמואל נקט ובי הכי דשמו עמא לא דייק כולוה דהא חע"ג דאמר גדי להוניה את השליש אלו דוקא מנדי מפ ליה דשליש פירשא בעלמא כו' וכן חלב ומתה מחד קרא נפקי ודס לא לריך קרא וכמ שם ה"י אמרינן דה"ה לא דק למנקט דדרשות לפי דעה רבנו חלל כלישנא דקאמר שמו נקוט ואחי. וה"ה כיון דליכא קרא לא למעט דם ולא להוניה את השליש כדכתיבנא ר ליה לרבינו דבדס ושליש הוין פטור דמשמע פטור אבל אסור וכדכתב ה"ה ובכל אלו נר שסבר רבנו פטור אבל אסור בשלמא בחלב זכר והלב שהוטה אימ ליה פטור דמדאינטי קרא למעט בחלב אמו ולא בחלב זכר בחלב אמו ולא בחלב שהוטה משמע דהוה נ דנכנס באיסור הלאו וכי מעטיניהו קרא לא מעטיניהו אלא מאיסור לאו אבל איסורא מ היכא אבל הני דהם דם ושליש דלא אחא קרה להכי מנא ליה לרבינו דפטור אבל אה ועוד אה כוונת ה"ה באומרו ובכל אלו נראה שסבר רבנו פטור אבל אסור וכו' הוין דמי לכאורה מדבריו דהוין מדחוקין קרא למעוטיהו כדכתיבנא ח"כ לעיל גבי בישול חלב ו בשר טהורה למה נכתב מותר לבשל דמשמע אפילו לכתחילה הא נמי מיעט קרא בחלב אמו ולא בחלב עמאה דהא הלהא חלב אמו איכא מותרים וחד החא ל חלב עמאה ח"כ הוה לו לרבינו לכחוש שם דהוין פטור אבל אסור כח"ש גבי זכר וחלב שהוטה :

שאין

למכר משנה למכר אכל אולב האסור אחר שהפירס וסבאיא ונטל מאולב חרס ה"ו פטור. והע"ג דמדרכנן מיהא באכילה מ"מ כבר כתבנו דכל דבר שאין איסור כי אה מדרכנן מותר לעשותו או סחורה. כמה שמדתי אה האולב דבר שאינו ראוי לאכילה אה אסור מן הסורה או דלמא אין איסורו. מדרכנן יע"ש שהארבתי כוה (א"ה נבאר לעיל פ"ה מהלכות יבודי הסורה וע"ש) :

שאין

הנהות מיימוניות

[3] שיש להן קליפה ע"כ :

מנדל עוז

המעושין והמבושלים וכו'. כן משמע בדרים ביזושלמי פרק העודר מן המבושלים (דף ל"ט) : וכן המבושלים בשר בחלב עד ונתערב עם שאר החלב. פקד כל הבשר (דף ק"ג ק"ד) :

שיב ים של חולין פ"ח דף קיג-קיד. סימן ק-קא שלמה

כח להחננת ולהוציא דם, אבל חותך לא אסור ע"כ, וליתא, אלא שכן הדרך, וה"ה כל קירוב מיתה:

76 ק. דין דבשר חיה ועוף בחלב דאורייתא, ובארנו, דבשר בחלב אסור בין בבישול בין באכילה, ואסור בהנאה, ומן התורה אינו אסור באכילה אלא דרך בישול, ומיהו מדרבנן אסור אפי' אינו דרך בישול, ואם נשרה יום שלם, או ע"י מליחה, אסור מדרבנן, ואסור בהנאה, ובארנו, דבשר בהמה טהורה, בחלב בהמה טמאה, או בשר בהמה טמאה בחלב טהורה, מותר לבשל, ומותר בהנאה, ובארנו דאיסור, בשר בחלב לא שנא בחלב אמו, ולא שנא בחלב אחרת, והמכשול שליל בחלב חייב, וכן האוכלו, והמכשול בחלב שחוטת, או בשר שבשל בחלב של זכר, ככולן פטור, ואין לוקין משום בשר בחלב, ודם או שליא שבשלו בחלב פטור:

מתניתין (ק"ג ע"א), המעלה את העוף עם הגבינה על השלחן אינו עובר בלא תעשה, ופריך תלמודא, הא אוכלו עובר בלא תעשה, ש"מ בשר עוף בחלב דאורייתא, אימא המעלה את העוף עם הגבינה על השלחן אינו בא לידי לא תעשה, ואף דבגמרא דחיה, כי משום דבתחילת פרקין (ק"ד ע"א) בעי לאוקמי כולה מתניתין ר' עקיב, אבל אין זה הכרח, כדפרי' לשם (סימן א'), וא"כ האי נמי דיחוי הוא, אבל הלכה דבשר חיה ועוף בחלב דאורייתא, ונחזור למשנה, בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה, אסור לבשל, ואסור בהנאה, בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טמאה, בשר בהמה טמאה בחלב בהמה טהורה, מותר לבשל, ומותר בהנאה, ר' עקיבא אומר חיה ועוף אינה מן התורה, שנאמר לא תבשל גדי בחלב אמו ג"פ, פרט לחיה ועוף ובהמה טמאה, רבי יוסי הגלילי אומר, נאמר (דברים י"ד כ"א) לא תאכלו כל נבלה, ונאמר (שם) לא תבשל וגו', את שאסור משום נבלה אסור לבשל בחלב, עוף שהוא אסור משום נבלה יכול יהא אסור לבשל בחלב, ת"ל בחלב אמו, יצא עוף, שאין לו חלב אם, ואין הלכה כר' עקיבא, ולא כר' יוסי הגלילי, לפי מ"ש, ומסיק (ק"ג ע"ב) אמר שמואל, ג"פ כתוב גדי, חד לרבות שאם בשל חלב בחלב, וכן כשר נבלה בחלב, ופליגי בה בסוגיא, ר' אמי ורב אסי, חד אמר לוקה, וחד אמר אינו לוקה, ובמסקנת הסוגיא (ק"ד ע"א) אומר, דלא פליגי, דמ"ד לוקה על בשולו קאמר, ומ"ד אינו לוקה באכילתו, לפי שאין איסור חל על איסור, והכי קיימא לן דאין איסור חל על איסור, היכא דליכא איסור כולל, או מוסיף, וחד לרבות את השליל, וחד למעוטי בהמה טמאה, אבל להוציא את הדם ולהוציא את השליא לא צריך קרא, דדם לאו בשר נינהו, ושליא פירשא בעלמא, גם מכאן ראייה דאין הלכה כר' עקיבא, דהא שמואל לא ממעט אלא בהמה טמאה, ולא חיה ועוף, אלא כמו שאמרין בבבלי, דבכלל גדי נכלל ולד השור ולד העז, עד שיפרוט ויאמר גדי העזים, ולא נאמר גדי בחלב אמו, אלא שדיכר הכתוב בהוה, א"כ ה"ה נמי לחיה ועוף, שהרי אף הן בשר.

ועוד דרשינן בחלב אמו ג' פעמים, בחלב אמו, ולא בחלב זכר, אם נשתנה הוא, והיו לו דדין, בחלב אמו, ולא בחלב שחוטה, שאינה ראויה להיות אם, בחלב אמו, ולא בחלב טמאה, ואין לי אלא בחלב אמו, גדי בחלב פרה ורחל מניין, ת"ל בחלב אמו, דמאחר שכתוב באחד מהן בחלב אמו, היה יכול לכתוב בשנים האחרים באמו, והייתי יודע שר"ל בחלב אמו, היא עצמה

בחלבה מנין, ת"ל בחלב אמו, וכתב הסמ"ג (לאוין ק"ט) כל הדברים שנאמרו בתורה שבעל פה נמסרו, והסמיכום על המקרא, ועיקר המקרא דרשינן ג"פ לא תבשל, אחד לאיסור אכילה, ואחד לאיסור בישול, ואחר לאיסור הנאה, וכתב הטור (סימן פ"ו) מדברי הרשב"א (תה"ב הקצו דף פ"ד ע"ב) שנכתב אכילה בלשון בישול, להודיע דלא חייב משום איסור בשר בחלב אלא (אחר) [דרך] בישול, ומשום הכי אמרינן (פסחים מ"ד ע"ב) בשר בחלב חידוש הוא, דאילו תרו ליה כולא יומא בחלבא שרי, פי' מדאורייתא, אבל מדרבנן אסורי בכל עניין, והרמב"ם (המ"א פ"ט ה"ב) כתב וז"ל, [לא] שתק הכתוב מלאסור האכילה, אלא מפני שאסר הבישול, כלומר אף בישולו אסור, ואין צריך לומר אכילתו, כמו ששתק מלאסור הבת, מאחר שכתב בת הבת, והוא תפס מדרש דויקרא רבא (ע"ג במ"מ שם) ושתייהן אמת, דבודאי סמך הכתוב באיסור אכילה איסור בישול, אבל מ"מ צ"ל אמאי לא כתב לא תאכל גדי בחלב אמו, אלא לאשמועינן דאינו נאסר אלא דרך בישול.

→ **וכתב** בא"ז יש להסתפק, בשר בחלב (שאמרו) [שאסרו] חכמים, כגון ששהה בצונן יותר מיום אחד או ע"י מליחה, אסורוהו בהנאה, אם לאו, והמתיר בהנאה אין מוחזין בידו, כל כמה דלא אשכחן ראייה לאיסורא, כ"כ המרדכי (ע"ז סימן תתכ"ח), והרמב"ם (המ"א פ"ט ה"ה) כתב להדיא דשרי בהנאה ובבישול, כל אותן שהן דרבנן, ולא נהירא, דלא מצינו שחלקו חכמים בדבריהם כי אם ביין נסך, שאסרו איזה נגיעה בשתייה, ואיזו נגיעה בהנאה, כפי אשר נמנו עליו בתחלה, וקבעו כך איסורא, אבל בשאר איסורא דרבנן אין לחלק, ומשום הכי לא מחלקינן באיסור חמץ בין דאורייתא ורבנן, ועוד, מאחר דבשאר דוכתינן חשבינן שרייה כבישול, וכן מליחה, אלא דגזירת הכתוב הוא דגבי בשר בחלב שרי, משום דדרך בישול אסרה תורה, ואפ"ה אסור רבנן, ולא חילקו בין בשר בחלב לשאר איסורים, וא"כ חוזר לדוכתא, והוי כאלו נתבשל, ואסור בהנאה, אבל מ"מ אני מורה שמותר לבשל בשר בהמה טהורה בחלב של טמאה, או איפכא, וליהנות הימנו, שהרי לא גזרו עליו חכמים מידו, שכבר אסורה באכילה:

קא. דין המכשל במי חלב, דהיינו אחר שהוציאו ממנו כל המאכל, כגון שכבר עשו הגבינה, שבשלו החלב, ואוכל צף למעלה, ולא נשאר בו אלא מים, אם בשל באותן מי חלב, אסור מדרבנן, ופטור מן התורה, וכן עצמות וגידין וקרנים וטלפים שבשולן בחלב פטור:

תנו רבנן (ק"ד ע"א), המכשל במי חלב פטור, דם שבשלו בחלב פטור, העצמות והגידין והקרנים והטלפים שבשולן בחלב פטור, הפגול והנותר והטמא שבשולן בחלב חייב, ומסיק, דהאי תנא סבר איסור חל על איסור, ואנן לא קיימא לן הכי, כדפרישית, וכתבו התו' (ר"ה המכשל) דמי חלב פטור, הא איסור מיהא איכא, דהא כותח מנסיובי דחלבא עבדי, כדאמרין בריש אלו עוברין (פסחים מ"ב ע"א) ואמרין לעיל (ק"א ע"ב) דאסור לאכול [בשר] ככותח, והרא"ש הביא דברי התו', וכתב אח"כ ואני אומר דנסיובי דחלבא אסור מדאורייתא, ומי חלב דפטור, היינו שהוציאו ממנו כל האוכל, כגון לאחר שעשו הגבינה מבשלים החלב, והמאכל צף למעלה, ולא נשאר בו אלא מים בעלמא, והוא הנקרא מי חלב, ואעפ"י ששאר רכותינו לא חילקו בזה, מ"מ ראוי לחוש לדבריו להחמיר, שהרי דברי טעם

טמאה בשר בהמה וחלז בהמה טהורה מותר לבשל ומותר בהנאה ובשר העוף בחלב פשוט ע"ש במשנה ה' דלכ"ע מותר מן הטורה ובשר חיה פלוגתא דרבי עקיבא ורבי יוסי הגלילי (ס) ופוסק רבינו כרבי עקיבא דלמחר חיה ועוף אינם מן הטורה וכ"כ הרא"ש (פ"ט סי' נא) שהוא דעת הר"ף (מנ: וכן פסקו הרמב"ם בפ"ט מהלכות מאכלות אסורות (ה"ד) וכן פסק הרשב"א בתורת היב"ט (האר"ן והקל"ר כ"ג ע"ד פד ע"ג) ואמרינן בגמרא (ס"ט קט"ו וקד.) דלכ"ע היינו דוקא מדאורייתא [ז] אבל מדרבנן אסורי וכמו הרמב"ם בפרק הנוזר (ס) שלא אסרו חכמים אלא באכילה אבל לא בשישול והינייה וכן י"ש הרב המגיד מה שקשה על זה ולשון רבינו אינו מכיון שכלל דין בשר בהמה טהורה בחלב בהמה

דהוא הדין נמי שור שה ועז ולא שנא בחלב אמו ולא שנא בחלב אחרת אלא שדבר הכתוב בהווה: (ג) ואינו נוהג אלא בטהורה כגון בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה (ד) [ב] אבל בשר טהורה בחלב בהמה טמאה או בשר טמאה בחלב טהורה (ה) ובשר חיה ועוף אפילו בחלב טהורה אינו אלא מדרבנן ומותר בבישול ובהנאה: (ז)

ומ"ש ואינו נוהג אלא בטהורה וכו'. כמד ב"מ יוסף ולשון רבינו אינו מכיון דכלל דין בשר בהמה טהורה בחלב טמאה ובשר טמאה בחלב טהורה ע"ש דין בשר חיה ועוף בחלב טהורה והיי דשויס הם לענין דלא גזרו על בישולם והנחתם מכל מקום מ"ש אינו אלא מדרבנן לא מני קאי אלא לחיה ועוף בחלב טהורה דמותר באכילה מן הטורה וגזרו עליו איסור אכילה אבל בשר טהורה בחלב טמאה אי נמי בשר טמאה בחלב טהורה כבר אסור באכילה מן הטורה לא הוצרכו לגזור עליו ולפע"ד דמכיון הוא דסבירא ליה לרבינו דכונה מתימין דסוף פרק כל הבשר פלוגתא דתנא קמא ורבי עקיבא ורבי יוסי הגלילי בדאורייתא היא אבל כולהו מנאי מודו דאף בבשר טמאה וחלב טמאה אית ציה

טמאה ובשר טמאה בחלב טהורה ע"ש דין בשר חיה ועוף בחלב טהורה והיי דלענין שלא גזרו על בישולם והינייה הם שויס דמשמע מפשטא דמתניין ומדברי הרמב"ם ז"ל [מכל מקום מ"ש אינו אלא מדרבנן לא מני קאי אלא לחיה ועוף בחלב טהורה ובשר טמאה בחלב טהורה לא אשכחן שיאסרוהו חכמים באכילה משום בשר בחלב וגם לא היה להם ענין לאסרו מדבריהם אחר שכבר הוא אסור ועומד מן הטורה משום בשר טמאה או משום חלב טמאה וכך ה"ל לכתוב אבל בשר טהורה בחלב טמאה או בשר טמאה בחלב טהורה מותרים בבישול ובהנאה ובשר חיה ועוף אפילו בחלב טהורה מותר בבישול והנאה ואף באכילה אינו אסור אלא מדרבנן: (ד) כתב הרשב"א בתשובה (פ"ג סי' רנו) מסתברא שאסור לבשל בשר בחלב אשה מפני מראית העין ואם נפל לתוך התבשיל בטל ואין נריך שיגור: (ב) וזה י"ל צדוק:

משום איסור בשר בחלב מדרבנן ואע"פ שכבר אסור הוא מן הטורה נפקא מינה לענין חתיכה עומה נבלה דקיימא לן כרבינו אפרים (טור סי' נז דף קמו) דלא אמרינן נעשה נבילה אלא בבשר בחלב אי נמי אפילו לרבינו מס דככל שאר איסורין נמי אמרינן נעשה נבילה נפקא מינה לענין חתיכה הראויה להחכד דפסק הרמב"ם בפ"י מהלכות מאכלות אסורות (ה"ו) דאף חתיכה שאינה אסורה אלא מדרבנן אינה נעלה אם היא ראויה להחכד והביאו ב"מ יוסף בסימן ק"א (קס"א: ד"ה כתב הרמב"ם) לפ"י חתיכת בשר טהורה שנחבשה בחלב טמאה והיא חתיכה הראויה להחכד אי נמי גבינה חסובה שקיבלה טעם מבשר טמאה אפילו בחלב אינו נעלה אלא אם לא היה שם איסור בשר בחלב מדרבנן לא אמרינן בשאר איסורין נעשה נבילה וכן אין לו דין חתיכה הראויה להחכד מאחר דאין איסורו מחמת עצמו אלא מחמת שקיבלה טעם מאיסור ומה ששינה הרב לשונו בשלחן ערוך לפי דעתו דלא גזרו איסור בשר בחלב אבשר טמאה וחלב טמאה דלפ"י נמשך דלא אמרינן בהו חתיכה נעשה נבילה וכן אין לו דין חתיכה הראויה להחכד אינו נכון ודוק:

[קונטרס אחרון] אבל בשר טהורה בחלב בהמה טמאה או בשר טמאה בחלב טהורה ובשר חיה ועוף וכו'. כך היא נוסחת כל ספרי רבינו ומה שקשה ב"מ יוסף על זה המבואר בטוב טעם בחיבורי. ומזה"ק (פרישה אות ד ודרישה אות ג) כדי להליל מקושיית ב"מ יוסף הגיה והוסיף מינה לא וכו' או בשר טמאה בחלב טהורה לא ובשר חיה ועוף. גם כמד ליישב נוסחת רבינו בדרך שכתבתי ע"י שם [עד כאן]:

7 ← ומ"ש ומותר בבישול ובהנאה. משמע דסבירא ליה דאין צו איסור כל עיקר ואפילו מדרבנן שרי וכ"כ הרב המגיד פ"ט מהלכות מאכלות אסורות (ה"ד) יש למנוה אמאי דמו פשטא דסוגיא ריש פרק כ"ה דמן כל הבשר אסור לבשל בחלב חוץ מבשר דגים וחגבים וקאמר עלה (קד.) כמאן דלא כרבי עקיבא דאי רבי עקיבא האמר חיה ועוף אינו מן הטורה ומיך רב אשי הכי קאמר כל הבשר אסור לבשל בחלב חוץ מבשר דגים וחגבים שאינן לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים אלמא דחיה ועוף רבי עקיבא אסור לבשל בחלב מן מדברי תורה ומן מדברי סופרים לאכול הוא ולישנא דקרא נקט כמו שפירש הרב המגיד דהא קרא בין אכילה בין בישול קאמר ולא בישול וז"ל הרשב"א בחידושי ריש פרק [כל הבשר] כל הבשר אסור לבשל בחלב לישנא דקרא נקט דכתיב לא תאסור לבשל ואסור לבשל לאכול קאמר עכ"ל א"כ לפ"י לאוקימתא דרב אשי נמי הכי קאמר דאסור לבשל ואסור לאכול מן מדברי תורה ומן מדברי סופרים חוץ מבשר דגים וכו' והשטח מוכח להדיא דלרבי

דרכי משה (ב) וצ"ע דהרי אפילו בחלב בהמה טמאה מותר לבשל ואפילו בשר חיה ועוף בחלב טהורה הואיל ואינו אלא מדרבנן כל שכן בחלב אשה ולית ביה משום מראית עין בבישול מידי דהוה אהלב בהמה טמאה וצ"ע ועיין לעיל סוף סימן ס"ו מ"ש מזו (אות ט):

פרישה

דאורייתא עיין נשערים רש"ל (ממוט סי' פה סי' ד, ועיין י"ש פכ"ה סי' ק) דפלוגתא רבי עקיבא ורבי יוסי הגלילי הוא דרבי יוסי סבר [*] דאורייתא. עד כאן המגיד וז"ל הרמב"ם פרק ט' מהלכות מאכלות אסורות (ה"ד) ואסור באכילה מדברי סופרים כדי שלא חן יפשטו העם ויבואו לידי איסור אכילה של תורה שהרי אין משמע בכמוז אלא גדי בחלב ממש ואי חמיר חיה ועוף יבואו לאכול גם בשר בהמה גסה בחלב ע"כ:

(ד) אבל בשר טהורה בחלב בהמה טמאה או בשר טמאה בחלב טהורה לא. כן נריך לגרום וכן הגיה מורי ורבי (בבאבא על הטור) מילת לא ור"ל לא דמותר בבישול ובהנאה ואין ענין כאלו לאסור באכילה משום בשר בחלב כיון שכבר אסור ועומד מן הטורה משום בשר טמאה ואין איסור חל על איסור ועיין דרישה: (ה) ובשר חיה ועוף אפילו בחלב טהורה אינו אלא מדרבנן. פירוש באכילה (אלא התוספות תוספין עיקר דבשר חיה ועוף בחלב

דרישה

שנאסרה חזרת להיתר לאחר שנחטט האיסור שבו בששים כנגדו כמ"ש רבינו בסימן צ"ב ובסימן ק"ו וא"כ יש נפקא מינה הכא דאם אחר שנתבשל בשר זה בחלב טמאה נתערב בקדרה אחרת ונחטט החלב ממנו דאז החתיכה עצמה מותרת וכן בחלב אם נתערב בשאר תבשילין ונחבטל האיסור שבה בששים כולה מותר משא"כ אי הוה נאסרת תחלה בדין בשר בחלב הוי בעינין ששים נגד כולה והיא עצמה עומדת באיסורה לעולם אלא שעדיין קשה שלא מצינו זה בשום מקום שכשר או חלב טמאה יש בו איסור בשר בחלב דרבנן ושנעשה נבלה מדרבנן:

[ב] אבל בשר טהורה בחלב בהמה טמאה או בשר טמאה בחלב טהורה לא. כצ"ל וכמ"ש בפרישה דאי אפשר לכלול הכל בבבא אחת עם בשר חיה ועוף דא"כ מהו שאמר אינו אלא מדרבנן דהא דמסיק דמותר לבשל ובהנאה אפילו לכתחלה ובאכילה אסור מדבריהם ואילו בשר טמאה עם חלב טהורה אסורה מן התורה משום טמאה ואפשר ליישב בדוחק דאיסור בשר בחלב דרבנן קאי נמי אהלב טמאה עם בשר טהורה או איפכא ונפקא מינה אליבא דעת רבי אפרים והרא"ש ורבינו דסבירא להו כוותיה דלא אמרינן חתיכה נעשית נבלה כי אם בבשר בחלב אבל בשאר איסורין החתיכה עצמה

הגהות והערות

(ה) עיין בתוספות חולין ק"ג ע"א דרבנן אסור מן התורה ועיין ברא"ש סימן נא ובהגהות הבי"ט שם, ובערך השלחן הספרדי מגיה "דלר"ע": [ז] עיין כנסת הגדולה בהגהות בית יוסף אות ג מ"ש בשיטת הרמב"ם לגבי חיה: [ז] עיין ספר הארוך מש"ך שמקשה הא לר' יוסי הגלילי מותר אף מדרבנן, ובספר ערך השלחן הספרדי מגיה דלר"ע: [*] פירוש בבשר חיה סובר רבי יוסי דאסור מן התורה. אבל במכונות ועטרת שלמה שעל שער דורא (שהוא השערים דרש"ל) לא מצאתי לשון זה רק דעת מהרש"ל להחמיר כדעת התוספות דבשר חיה ועוף אסורין מן התורה והיא שיטת תנא קמא דרבי עקיבא דאילו לרבי יוסי הגלילי בשר עוף מותר לגמרי: [ח] כ"ה הנוסח ברוב דפוסי הרמב"ם וכח"כ כמ"ש בילקוט שינויי נוסחאות שכתב"ם הוצאת פרנקל (ובדפוסי פרישה נשתבשה החתיכה מעט וכתוב 'פשיטו) ובקצת דפוסי רמב"ם הנוסח 'פישעו:

ה וביצים הנמצאים בעופות מותרים לאכלם בחלב במה דברים אמורים שהן גמורות וכו'. ברייתא בפ"ק ליום טוב (ו) השוחט את התרנגולת ומלא בה ביצים גמורות מותרות לאכלן בחלב רבי יעקב אומר אם היו מעורות בגדין אסורות ומשמע מדברי הפוסקים דהלכה כחנא קמא וכ"כ הרב המגיד (מאכ"א פ"ט ה"ה) וכתב

הרשב"א בתורת הבית (קנ"ג ר"ט ש"ד) פד ע"ג (א"ז) היא ביצה גמורה כל שיש לה חלזון ותלמון אף ע"פ שמעורה בגדין אין לה אלא חלמון עדיין בשר

היא וכגוף העוף היא ואסורה לאכלה בחלב ויש אומרים שאינה גמורה עד שתגמר קליפתה ותתקשה והראשון נראה עיקר עכ"ל וסבירא וז' שדחה הרשב"א כתבה המדרי ב"ש ביצה (פ"י) חר"ג בשם רש"ב"ס. ורש"י (ס"ו) פירש ביצים גמורות ואפילו בלא קליפה למה אלא שהחלמון לבדו גמור ואע"פ אלא שנגמר החלמון והיינו שלל של ביצים כשמוצרות באשכול ובלבד שיגמור החלמון אבל אותם שלא נגמר החלמון שלהם אסורים עכ"ל וכתב רבינו ירוחם (נ"ט) אות כה קנ"ג. דברי רש"י והרא"ש ואח"כ כתב ויש מפרשים דוקא שנגמרו בחלזון ובחלמון וראשון נראה עיקר עכ"ל: **ובאמת** שמפסע לשון הרא"ש שכתב והיינו שלל ביצים כשמוצרות באשכול וגם פרש"י (ס"ו) באותה סוגיא אהא דמינא האוכל מנבלת עוף טהור מן השלל של ביצים וכו' מן השלל של ביצים כשהם כנושים ושלולין וקובעין בשדרה כלומר האוכל אותם ביצים צעודן מעורין בגדידים ועל מעורות בגדידים פירש מחוברות משמע מכל זה שאע"פ שעודם מחוברים באשכול אם נראה בהם שנגמר החלמון לגמרי כלומר שגדל כבר כל מה שדרכו ליגדל מיקרי גמורות ומותר לאכלן בחלב אבל מדברי רבינו שכתב ועדיין היא אדומה ומעורה כמו השלל של ביצים המחוברת באשכול נראה שהוא מפרש כל שהיא מחוברת באשכול עדיין לא נגמרה אלא בשכר פירשה מן האשכול עסקין ומפני שהיא דומה לאותן ואיזו בה שורייני ט' סומקי קרי לה מעורה בגדין ומפני שהיא דומה לאותן שמוצרות באשכול כתב הרא"ש והיינו שלל של ביצים כשמוצרות באשכול כלומר שהיא דומה לאותן ששלל דהיינו המחוברות באשכול ונראה לי לפי זה דכשפורשת מן האשכול עדיין אינה נגמרת כל זרחה דל"כ כיון דבפירשה מן האשכול מיירי למה הוצרך לכתוב ובלבד שיגמור החלמון וכו' אלא ודאי לפירוש זה אמי למימר שאע"פ שפירשה מן האשכול אינה מותרת בחלב עד שתגמר ותגדל כל מה שדרכה ליגדל: **והר"ן** (ג) ד"ה מינא השוחט) כתב כלשון הזה בגמרא מוכח דביצים גמורות שיש להם חלזון ותלמון אע"פ שעדיין מעורות בגדידים מותר לאכלן בחלב והוא הדין דביצים גמורות כהאי גוונא לא צעו מליחה אבל שאין גמורות צעו מליחה דבשר גמור נינהו עכ"ל וכו"כ רבינו ירוחם בנ"ט אות כ"ב (קנ"ג סו"ט) שאם אין לה חלזון עדיין בשר

עקיבא נמי איכא איסור בשר בחלב במה ועוף מדרבנן בין נצטול בין נהנאה וכדפרישית ודברי הרמב"ם נמי מכוונים ע"פ דרך זה שהרי כתב (מאכ"א פ"ט ה"ג) אין אסור מן התורה אלא בשר בהמה טהורה וכו' אבל בשר בהמה טהורה שנשלו בחלב בהמה טמאה או בשר בהמה טמאה שנשלו בחלב בהמה טהורה מותר לבשל ומותר בהנייה ואין חייבין על

אכילתו משם בשר בחלב מותר להדיא (ו) **וביצים הנמצאים בעופות מותרים לאכלן בחלב במה דברים אמורים שהן גמורות אבל אם אינן גמורות הווי כבשר העוף עצמו**

אח"כ (ה"ד) וכן בשר חיה ועוף בין בחלב חיה בין בחלב בהמה אינו אסור באכילה מן התורה לפיכך מותר לבשלו ומותר בהנייה מוכח להדיא דלענין איסורא דמן התורה קאמר ולהכי קאמר דמאחר דאינו אסור באכילה מן התורה לפיכך מותר לבשלו ומותר בהנייה מן התורה והשתא ודאי משמע דלמאי דכתב אח"כ ואסור באכילה מדברי סופרים וכו' הוא הדין דאסור לבשלו ואסור בהנאה מדברי סופרים דאיסור בשול והנאה נמשך אחר איסור אכילה כדמוכח להדיא ממאי דכתב וכן בשר חיה ועוף וכו' אינו אסור באכילה מן התורה לפיכך מותר לבשלו ומותר בהנייה דממילא משמע דלמאי דכתב אח"כ דאסור באכילה מדברי סופרים הוא הדין נמי דאסור נצטול ונהנאה מדברי סופרים ומה שלא כתב בפירוש דאסור מדברי סופרים היינו לפי שלא נתבאר בחלמוד בפירוש וזה דרכו שקומם דבריו כלשון הגמרא ומאחר דפשטא דסוגיא משמע דלא שרי מדרבנן בשול והנאה אלא בשר דגים ותבנים למה לנו להקל ותו דהתוספות (ק"ג. ד"ה בשר) כתבו אהא דחנן בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל וכו' הוא הדין בשר עוף לרבנן דאסור מן התורה דדוקא רבי עקיבא הוא דאמר חיה ועוף אינם מן התורה ונפקא לן מדריש לקמן את שאסור משום נבלה אסור לבשלו בחלב עכ"ל לפי משמע דהלכה כרבנן דאין הלכה כרבי עקיבא מחזיריו ואע"ג דהאשירי"י (ס"י נ"ה) כתב דמדיחא האלפסי דברי רבי עקיבא אלמא דפירא ליה דרבי עקיבא [בא] לפרש דברי ח"ק ולא לאיפלוגי עליה מכל מקום קשה הדבר להקל כנגד דעת התוספות וכן כתב מהרא"י בהגהת שער דורא סימן ע"ו (ס"ק א, ו) ד"ה אצל ושכך נוהגין דאין מחלקין [בין] בשר עוף וחיה לנהמה דאין איסור אכילה וא"כ לפי נראה דאין לחלק ביניהם גם לענין איסור בשול והנאה ובין בהמה ועוף ובין בבשר טמאה וחלב טמאה נוהג דין איסור בשר בחלב אף בשול והנאה מדרבנן כן נראה לפע"ד ודוק וכל זה דלא כמ"ש בהגהת שלחן ערוך בהגה"ה ראשונה ושנייה ושלישית לחלק דאין בשול והנאה בין בהמה לעוף אלא אין חילוק:]

ג וביצים הנמצאים וכו'. ברייתא פ"ק ליום טוב פלוגתא דתנא קמא ורבי יעקב ופסק כחנא קמא דמתיר גמורות אפילו מעורות בגדין:

היא וטעונה מליחה עד כאן ונארחות חיים (ה' איסורי מאלות ס"י ע"ג) הביא דקה ולבנה אלא שעדיין היא רכה וה"ר יהונתן פירש דלפילו בלא קליפה דקה החלוונה מותר והוא שנעקרו מן האשכול אבל אם עדיין תלוים באשכול אסור ודוקא מעורבין בחלב הוא דאסירי אבל אם אכלן בפני עצמן מותר לאכול אחריהם גבינה או חלב בלא קיפות פה ובלא נטילה עכ"ל ונראה דלענין בשר בחלב אין להחמיר ביותר כיון דבשר עוף בחלב דרבנן ונראה דהוא הדין לענין מליחה שגם היא אינה אלא מדרבנן ואיפשר שהמחמיר בזה הוא חומרא דאמיא לדי קולא שיבוא למלחם עם עוף או בשר ואם אינם לריבין מליחה נמלא שאין בהם מה לפלוט ובלעי מדם דפלטני עוף ובשר הנמלחים עמהם ומכל מקום העולם נוהגין שכל שאין להם חלזון מולחין אותם ואפילו עם בשר וכל כיוצא בדברים אלו סומכין על המנהג (ג): [בדק הבית] וכן כתב הרב המגיד (מאכ"א פ"ט) בשם הרשב"א (תוה"א כ"ג ש"ג ע"ה): [עד כאן]:

דרכי משה

(ג) ובמדריכי ריש פרק כל הבשר (חולין ס"י תרפ"ו) ודוקא כשנמצאו גמורות ובקליפה אזי מותרין לאכלן בחלב וגם א"צ מליחה כי אין להם דין בשר אבל אם אין להם קליפה אסורין [לאכלן] בחלב וגם צריכין מליחה כי יש להם דין בשר עכ"ל וכו"ה בשערי דורה (ס"י) וכתב שם מהרא"י ז"ל בהג"ה (אות ד ר"ה וכן) ואפילו נגמרה קליפתן החיצונה רק שהיא רכה מולחין אותו כשאר בשר וכמדומה שנוהגין הנשים איסור אפילו אם הקליפה קשה לגמרי ואפשר משום

פרישה

(ו) **וביצים הנמצאים בעופות כו' כתב הרשב"א כו'.** עיין מ"ש ע"ז דרישה:

חדושי הגהות

[ג] פירוש הא דאמרין נפק הדק (עירובין ס"ג) אפילו בעמא נכותא וכו' מפרשים התוספות (ד"ה אפילו) בשם צנל הערוך (ערך כמח) דלאו נפתח ביצים איירי דאומן א"ל הימר דאין לך עם הארץ שלא ידע שמותרות בחלב אלא כששוחט תרנגולת ומלא בה ביצים גמורות איירי שמותר לאכלן בחלב כדאיתא ביצה (ו):

הגהות והערות

טו כ"ה בדפוס וכן העתיק בדרישה, וכדפוסים שלפנינו שורייקי: ין עיין כנסת הגדולה בהגהות הטרך אות טו דבר רבינו ירוחם כאן סותרים לדבריו שהביא הבית יוסף לעיל ברבנו זה, ועיין שלחן גבוה ס"ק י"ט.

דאמרין (כתובות ס:): אפילו כיעתא בכותחא לא לישרי אינש קמי רביה ומפרשים התוספות (שם ד"ה אפילו) דר"ל [ג] בכהאי גוונא משום הכי היו נמנעים לפעמים להורות בו לפי שנוצר בתלמוד בהדיא וע"י כך נשתרבה המנהג עכ"ל ובאיסור והיתר הארוך כלל מ"ב (ה"ן ח) כתב דכל זמן שאינה גמורה שכמה נמכרת בשוק צריכה מליחה ואסורה, לאכלה בחלב עכ"ל ונ"ל דטוב למולחה לכר בלא שאר בשר:

שפתי כהן יורה דעה סימן פז הלכות בשר בחלב טורי זהב

באר הגולה
פז א גרימא חולין דף קט"ו:
ג טור והשני"ל שמוח המיט:

גליון מהרש"א

פז א כתב בחשובות צמח צדק סימן צ"א גם במקום דבריעבו מותר מכל מקום אם הרב אסר לו לעשות כן מחילה ולא שמע ועשה לא מקרי דיעבד:

ב אחד לאיסור בישול. ובשר שנחבשל לחוריה וגם חלב מבושל אסור אפי"ל לבשלם יחד ולא אמרינן ביה אין בישול אחר בישול דזהו רק בשבת ומיהו בכבד נחבשלו יחד ורוצה לבשלם שנית דייק סימן ק"ה במשבצות ס"ק ב' ד"ה עור למדתי דשרי וסיים בצ"ע:

ג אלא דרך בישול. וצלי להפרי חדש הוי מן החורה וכן טיגון והמנחת יעקב סובר דהוי דרבנן ועירוי מכלי ראשון הוי ספק מן החורה והם לתוך צונן אדמיקר כו' הוי דרבנן וכן כלי שני עיין פרי מגדים בפתיחה ד"ה עור אבר וע"ש ד"ה והנה נגע דבשר חם שנגע לגבינה חמה בלא רוטב אין דרך בישול ואסור רק מדרבנן ולא בלח אי שייך טהאה גבר עיין הר"ן שבת עלה כ"א ת"ר נותן אדם לתוך כו':

ד מדרבנן אסור בכל ענין. עיין בספר בדק הבית (כ"ב רש) סימן ק"ה:
ה ודוחק לומר דהאי לבשל. עיין לקמן ס"ק ז' וט"ק י"א:

אמרי בינה

פז א כלומר כו'. דקשה ליה לרבינו הש"ך ז"ל מלת דרך דהוה ליה למימר שאין איסור אלא בבישול ע"כ כתב הש"ך כלומר כו'. ר"ל דבמלת דרך בא למעט כבוש ומליחה שאינו דרך בישול כלל אבל צלי והם לתוך חם או צונן לתוך חם דהוי דרך בישול אסור מן החורה. ועיין בפרי"ק: (ב) ודוחק לומר דהאי לבשל לאכול הוא כו'. ר"ל דהבית רוצה

פז (סעיף א) שאינו אסור מן התורה אלא דרך בישול כו'. (ב) כל בשר בחלב כו' מותר בהנאה. עור ואיסור והיתר הארוך כלל ל' דין ה' וכן דעת המחבר בסעיף ג' דבשר עוף בחלב שאינו אסור באכילה אלא מדרבנן מותר בהנאה אף מדרבנן וכן דעת הרא"ה בספר החינוך מזהו ק"ג וכן דעת הרמב"ם פ"ט מהלכות מאכלות אסורות דין ד' להדיא וכן ביאר דבריו בפירוש המשנה פכ"ה (משנה ו) וכן פירש הרב המגיד דעמו וכן הבין מהרש"ל פרק כל הנשר סימן ק' ושאר אחרונים דעת הרמב"ם ולא כמ"ש הכ"ח (סעיף ג) דלעת הרמב"ם דבשר עוף בחלב אסור בהנאה מדרבנן כמו שאסור באכילה מדרבנן (ומה שכתב ה' ב) ודומק לומר דהאי לבשל לאכול הוא כו' כבר השנתי עליו בספרי ע"ש (ג) וכ"כ המרדכי פרק אין מעמידין והגהת אשר"י פרק נחמ"ל דע"ז (פי' מלור זרוע (ה' ע"ז ס' רפ) דע"י כטש או ע"י מליחה מותר בהנאה וכ"כ המחבר לקמן סוף סימן ז"א (ס"ח) והוא מדברי האגור (פי' אלף רנד) שהביא צ"י שם (קמ"ד: ד"ה כתב האגור) ומהרש"ל שם חלק על זה ואין דבריו מוכרחים:

הלכות בשר בחלב

סימן פז

באיזה בשר נוהג דין בשר בחלב והיאך נקרא בשול. וכו' י"א סעיפים:

א א כתוב בתורה לא תבשל גדי בחלב אמו שלש פעמים ב אחד

לאיסור בישול ואחד (ב) לאיסור אכילה ואחד (ג) לאיסור הנאה ב והוציא אכילה בלשון בישול לומר א (א) שאינו אסור מן התורה (ב) אלא (ג) דרך (ד) בישול (ה) אבל ד מדרבנן אסור בכל ענין. (ו) כל צער בחלב (א) שאינו אסור מן המורה (ג) מותר (ב) (ד) בהנאה (טור וארוך כלל ל):

ביאור הגר"א

ל"ה עמוד א' ד"ה מפני כו': [ג] כל בשר כו'. (בעבודה זרה) שם עמוד ב' בין לרב חסדא בין כו' אבל לשמואל לא פריך. מרדכי שם (עיין בחידושי ר"ע ו"ל דהמרדכי ס"ל כמי"ש הרמב"ן והרשב"א בעבודה זרה שם דקושטא דמילתא נקט דעתם עור קיבה שלום נבלה היא. וי"ש במרדכי שם ר"ש דוחין היינו לפי תירוק הר"ם וכן לתירוק תוספות דחולין קט"ז עמוד א' ד"ה המעמיד והרמב"ן ורשב"א בעבודה זרה שם כשם הראב"ד):

חידושי רע"ק

כשרה הוי בשר בחלב וכן הקשו תוספות ומירלו כיון דהוי רק בשר בחלב דרבנן לא מיישנין לנפיקא [*] ואו"כ אודא ראייה זו דלענין איסור הנאה משום צ"ח לא מיישנין לנפיקא] וכן למה שמירלו הר"י מיג"ש והרמב"ם דנאמת י"ש מהקט"ש ששים בחלב וליסורו רק משום מעמיד ועל ידי מעמיד לא נעשה בשר בחלב וממילא זה אודא גם כן ראייתם דלענין הנאה משום בשר בחלב ליכא דהא משום מעמיד לא נעשה בשר בחלב. ויפון דהמרדכי לא ספירא ליה להק' מירוצים ישאר קושית תוספות דלמאי נקט נבלה הא נכשריה גם כן אסור משום בשר בחלב וצ"ע. גם קשה לי על תירוק המרדכי דגבינות לא נאסרו בהנאה דכטש מותר בהנאה וכן לפמ"ש תוספות לענין הנאה הוי ספק דרבנן מכל מקום עדיין קשה יהא גבינות דנכרי אסורים לעשות מהם חבשיל דלח הנכרי העמיד בעור ונעלע טעם בשר בחלב דכשישה כשעתה מנשל אותו הנלוט בתוך החלב הוי עמה בישול ועצר משום בישול בשר בחלב וגם נכשלו יהא אסור בהנאה וצ"ע: [א] מותר בהנאה. והא ללא כח דמותר בבישול היינו דכ"ל צ"ע על ידי כבישה ומליחה זה אסור בבישול כיון דכבישה ומליחה נעלע ט החלב וכשישיל הוא מנשל עמה הבשר עם החלב שנתוכו ועובר משום בישול וגם יאסר בהנאה דנעשה בשר בחלב דלזרייתא דוק. ולגרוס כן גידים לערב בשר בחלב להנות ממנו עיין מנחת יעקב כלל פ"ה ס"ק י"ט:

באר היטב

הראשונים והאחרונים (ולפ"ז בשר עוף בחלב ואין בו ס' מותר ליתן לגוי והקדירה מותר בהנאה הסכמת ראשונים ואחרונים דלא כמהרש"ל המחמיר בהנאה. והרדב"ז בתשובותיו נשאל על מה שנהגו לתת בתוך הצוק"ר בזמן שמבשלין אותו חלב של בהמה טהורה ואומרים האומנים שנותנים שנים למאה אם מותר לאכול הצוק"ר עם בשר והשיב דמותר דהרי נחבטל במים ובצוק"ר עיין פרי חדש (ס"ק ז):

פתחי תשובה

פז (ה) לאיסור אכילה. ואף שלף כדרך אכילה והנאה אסור ולוקה. עליו משא"כ בשר אסורים חזן מכלאי הכרס כ"כ הרמב"ם צ"ח מכלכות מאכלות אסורות (פי' ואל) הביאו הפרי מגדים בפתיחה (ד"ה הנאה): (ג) לאיסור הנאה. ולי לוקה על הנאה דעת (א) הרמב"ם (מכ"א פ"ח הט"ו, ופי' ה"ל) דאינו לוקה ושאר פוסקים (משנה למלך יטורי המורה פ"ה ה"ח ד"ה וע דלמ' סוכרים ללוקה והנפקא מינה בזמן הזה אי לוקה עיין בשר היטב לעיל סימן ע"ז סק"י.

פז (סעיף א) שאינו אסור מן התורה אלא דרך בישול כו'. (ב) כל בשר בחלב כו' מותר בהנאה. עור ואיסור והיתר הארוך כלל ל' דין ה' וכן דעת המחבר בסעיף ג' דבשר עוף בחלב שאינו אסור באכילה אלא מדרבנן מותר בהנאה אף מדרבנן וכן דעת הרא"ה בספר החינוך מזהו ק"ג וכן דעת הרמב"ם פ"ט מהלכות מאכלות אסורות דין ד' להדיא וכן ביאר דבריו בפירוש המשנה פכ"ה (משנה ו) וכן פירש הרב המגיד דעמו וכן הבין מהרש"ל פרק כל הנשר סימן ק' ושאר אחרונים דעת הרמב"ם ולא כמ"ש הכ"ח (סעיף ג) דלעת הרמב"ם דבשר עוף בחלב אסור בהנאה מדרבנן כמו שאסור באכילה מדרבנן (ומה שכתב ה' ב) ודומק לומר דהאי לבשל לאכול הוא כו' כבר השנתי עליו בספרי ע"ש (ג) וכ"כ המרדכי פרק אין מעמידין והגהת אשר"י פרק נחמ"ל דע"ז (פי' מלור זרוע (ה' ע"ז ס' רפ) דע"י כטש או ע"י מליחה מותר בהנאה וכ"כ המחבר לקמן סוף סימן ז"א (ס"ח) והוא מדברי האגור (פי' אלף רנד) שהביא צ"י שם (קמ"ד: ד"ה כתב האגור) ומהרש"ל שם חלק על זה ואין דבריו מוכרחים:

פז (סעיף א) שאינו אסור מן התורה מותר בהנאה. רש"ל פרק כ"ה סימן ק' חולק על זה ועל מ"ש הרמב"ם (מכלכות אסורות פ"ט ה"ד) והמרדכי (ע"ז ס' תמכה) וס"ל מקב"ל להחמיר בהנאה. ואנו אין לנו אלא דברי הראשונים והאחרונים:

פז (סעיף א) שאינו אסור מן התורה אלא דרך בישול כו'. (ב) כל בשר בחלב כו' מותר בהנאה. עור ואיסור והיתר הארוך כלל ל' דין ה' וכן דעת המחבר בסעיף ג' דבשר עוף בחלב שאינו אסור באכילה אלא מדרבנן מותר בהנאה אף מדרבנן וכן דעת הרא"ה בספר החינוך מזהו ק"ג וכן דעת הרמב"ם פ"ט מהלכות מאכלות אסורות דין ד' להדיא וכן ביאר דבריו בפירוש המשנה פכ"ה (משנה ו) וכן פירש הרב המגיד דעמו וכן הבין מהרש"ל פרק כל הנשר סימן ק' ושאר אחרונים דעת הרמב"ם ולא כמ"ש הכ"ח (סעיף ג) דלעת הרמב"ם דבשר עוף בחלב אסור בהנאה מדרבנן כמו שאסור באכילה מדרבנן (ומה שכתב ה' ב) ודומק לומר דהאי לבשל לאכול הוא כו' כבר השנתי עליו בספרי ע"ש (ג) וכ"כ המרדכי פרק אין מעמידין והגהת אשר"י פרק נחמ"ל דע"ז (פי' מלור זרוע (ה' ע"ז ס' רפ) דע"י כטש או ע"י מליחה מותר בהנאה וכ"כ המחבר לקמן סוף סימן ז"א (ס"ח) והוא מדברי האגור (פי' אלף רנד) שהביא צ"י שם (קמ"ד: ד"ה כתב האגור) ומהרש"ל שם חלק על זה ואין דבריו מוכרחים:

פז (סעיף א) שאינו אסור מן התורה אלא דרך בישול כו'. (ב) כל בשר בחלב כו' מותר בהנאה. עור ואיסור והיתר הארוך כלל ל' דין ה' וכן דעת המחבר בסעיף ג' דבשר עוף בחלב שאינו אסור באכילה אלא מדרבנן מותר בהנאה אף מדרבנן וכן דעת הרא"ה בספר החינוך מזהו ק"ג וכן דעת הרמב"ם פ"ט מהלכות מאכלות אסורות דין ד' להדיא וכן ביאר דבריו בפירוש המשנה פכ"ה (משנה ו) וכן פירש הרב המגיד דעמו וכן הבין מהרש"ל פרק כל הנשר סימן ק' ושאר אחרונים דעת הרמב"ם ולא כמ"ש הכ"ח (סעיף ג) דלעת הרמב"ם דבשר עוף בחלב אסור בהנאה מדרבנן כמו שאסור באכילה מדרבנן (ומה שכתב ה' ב) ודומק לומר דהאי לבשל לאכול הוא כו' כבר השנתי עליו בספרי ע"ש (ג) וכ"כ המרדכי פרק אין מעמידין והגהת אשר"י פרק נחמ"ל דע"ז (פי' מלור זרוע (ה' ע"ז ס' רפ) דע"י כטש או ע"י מליחה מותר בהנאה וכ"כ המחבר לקמן סוף סימן ז"א (ס"ח) והוא מדברי האגור (פי' אלף רנד) שהביא צ"י שם (קמ"ד: ד"ה כתב האגור) ומהרש"ל שם חלק על זה ואין דבריו מוכרחים:

פז (סעיף א) שאינו אסור מן התורה אלא דרך בישול כו'. (ב) כל בשר בחלב כו' מותר בהנאה. עור ואיסור והיתר הארוך כלל ל' דין ה' וכן דעת המחבר בסעיף ג' דבשר עוף בחלב שאינו אסור באכילה אלא מדרבנן מותר בהנאה אף מדרבנן וכן דעת הרא"ה בספר החינוך מזהו ק"ג וכן דעת הרמב"ם פ"ט מהלכות מאכלות אסורות דין ד' להדיא וכן ביאר דבריו בפירוש המשנה פכ"ה (משנה ו) וכן פירש הרב המגיד דעמו וכן הבין מהרש"ל פרק כל הנשר סימן ק' ושאר אחרונים דעת הרמב"ם ולא כמ"ש הכ"ח (סעיף ג) דלעת הרמב"ם דבשר עוף בחלב אסור בהנאה מדרבנן כמו שאסור באכילה מדרבנן (ומה שכתב ה' ב) ודומק לומר דהאי לבשל לאכול הוא כו' כבר השנתי עליו בספרי ע"ש (ג) וכ"כ המרדכי פרק אין מעמידין והגהת אשר"י פרק נחמ"ל דע"ז (פי' מלור זרוע (ה' ע"ז ס' רפ) דע"י כטש או ע"י מליחה מותר בהנאה וכ"כ המחבר לקמן סוף סימן ז"א (ס"ח) והוא מדברי האגור (פי' אלף רנד) שהביא צ"י שם (קמ"ד: ד"ה כתב האגור) ומהרש"ל שם חלק על זה ואין דבריו מוכרחים:

פז (סעיף א) שאינו אסור מן התורה אלא דרך בישול כו'. (ב) כל בשר בחלב כו' מותר בהנאה. עור ואיסור והיתר הארוך כלל ל' דין ה' וכן דעת המחבר בסעיף ג' דבשר עוף בחלב שאינו אסור באכילה אלא מדרבנן מותר בהנאה אף מדרבנן וכן דעת הרא"ה בספר החינוך מזהו ק"ג וכן דעת הרמב"ם פ"ט מהלכות מאכלות אסורות דין ד' להדיא וכן ביאר דבריו בפירוש המשנה פכ"ה (משנה ו) וכן פירש הרב המגיד דעמו וכן הבין מהרש"ל פרק כל הנשר סימן ק' ושאר אחרונים דעת הרמב"ם ולא כמ"ש הכ"ח (סעיף ג) דלעת הרמב"ם דבשר עוף בחלב אסור בהנאה מדרבנן כמו שאסור באכילה מדרבנן (ומה שכתב ה' ב) ודומק לומר דהאי לבשל לאכול הוא כו' כבר השנתי עליו בספרי ע"ש (ג) וכ"כ המרדכי פרק אין מעמידין והגהת אשר"י פרק נחמ"ל דע"ז (פי' מלור זרוע (ה' ע"ז ס' רפ) דע"י כטש או ע"י מליחה מותר בהנאה וכ"כ המחבר לקמן סוף סימן ז"א (ס"ח) והוא מדברי האגור (פי' אלף רנד) שהביא צ"י שם (קמ"ד: ד"ה כתב האגור) ומהרש"ל שם חלק על זה ואין דבריו מוכרחים:

פז (סעיף א) שאינו אסור מן התורה אלא דרך בישול כו'. (ב) כל בשר בחלב כו' מותר בהנאה. עור ואיסור והיתר הארוך כלל ל' דין ה' וכן דעת המחבר בסעיף ג' דבשר עוף בחלב שאינו אסור באכילה אלא מדרבנן מותר בהנאה אף מדרבנן וכן דעת הרא"ה בספר החינוך מזהו ק"ג וכן דעת הרמב"ם פ"ט מהלכות מאכלות אסורות דין ד' להדיא וכן ביאר דבריו בפירוש המשנה פכ"ה (משנה ו) וכן פירש הרב המגיד דעמו וכן הבין מהרש"ל פרק כל הנשר סימן ק' ושאר אחרונים דעת הרמב"ם ולא כמ"ש הכ"ח (סעיף ג) דלעת הרמב"ם דבשר עוף בחלב אסור בהנאה מדרבנן כמו שאסור באכילה מדרבנן (ומה שכתב ה' ב) ודומק לומר דהאי לבשל לאכול הוא כו' כבר השנתי עליו בספרי ע"ש (ג) וכ"כ המרדכי פרק אין מעמידין והגהת אשר"י פרק נחמ"ל דע"ז (פי' מלור זרוע (ה' ע"ז ס' רפ) דע"י כטש או ע"י מליחה מותר בהנאה וכ"כ המחבר לקמן סוף סימן ז"א (ס"ח) והוא מדברי האגור (פי' אלף רנד) שהביא צ"י שם (קמ"ד: ד"ה כתב האגור) ומהרש"ל שם חלק על זה ואין דבריו מוכרחים:

פז (סעיף א) שאינו אסור מן התורה אלא דרך בישול כו'. (ב) כל בשר בחלב כו' מותר בהנאה. עור ואיסור והיתר הארוך כלל ל' דין ה' וכן דעת המחבר בסעיף ג' דבשר עוף בחלב שאינו אסור באכילה אלא מדרבנן מותר בהנאה אף מדרבנן וכן דעת הרא"ה בספר החינוך מזהו ק"ג וכן דעת הרמב"ם פ"ט מהלכות מאכלות אסורות דין ד' להדיא וכן ביאר דבריו בפירוש המשנה פכ"ה (משנה ו) וכן פירש הרב המגיד דעמו וכן הבין מהרש"ל פרק כל הנשר סימן ק' ושאר אחרונים דעת הרמב"ם ולא כמ"ש הכ"ח (סעיף ג) דלעת הרמב"ם דבשר עוף בחלב אסור בהנאה מדרבנן כמו שאסור באכילה מדרבנן (ומה שכתב ה' ב) ודומק לומר דהאי לבשל לאכול הוא כו' כבר השנתי עליו בספרי ע"ש (ג) וכ"כ המרדכי פרק אין מעמידין והגהת אשר"י פרק נחמ"ל דע"ז (פי' מלור זרוע (ה' ע"ז ס' רפ) דע"י כטש או ע"י מליחה מותר בהנאה וכ"כ המחבר לקמן סוף סימן ז"א (ס"ח) והוא מדברי האגור (פי' אלף רנד) שהביא צ"י שם (קמ"ד: ד"ה כתב האגור) ומהרש"ל שם חלק על זה ואין דבריו מוכרחים:

פתחי תשובה

ק"ץ שהביא ראיה מסוגיא דנבא קמא דף מ"א דשיעורו בהנאה פרוטה ע"ש. ובשר בחלב הנאסר בהנאה קוצרין אומר. ואם שרפו גם אפרו אסור בהנאה מן התורה. ולענין אי מותר להאכילו לנבלים או לגוי שאינו מכירו עמ"ש לקמן סימן ז"ד ס"ק ה': (ג) דרך בישור. עיין גאר היטב ועיין פרי חדש (ס"ק ז) דגם טיגון בכלל בישול חף המנחה יעקב בסולת למנחה כלל פ"ה ומהר"ם ש"ך בסוף הספר על חולין ירדו בן להקל דטיגון לא הו' בכלל בישול ואינו אסור בהנאה. ובהפסק מרובה יש להקל פרמ"ג (מש"כ) ס"ק א ד"ה והנה נ"ל. ומס נחם בלא רוטב כתב הפרמ"ג בפתיחה (ד"ה והנה נ"ל) שגם רש"ל (יש"ש פ"ה סי' מה) דלא הו' דרך בישול ומותר בהנאה ע"ש. ועיין בתשובת חתם סופר סימן ל"ז מ"ש בזה וי"מ חף באלו שאינם אלא לרצון ומותר בהנאה

משבצות זהב

76 פז (א) שאינו. עיין ט"ו פסק בן להלכה וכן הש"ך (ס"ק ז) דלא יס' של שלמה פרק כל הבשר סימן ק', ומיהו בישול אסור כמו שכתב בנאות ה' דלפילו עוף אסור משום מראית עין ומה שכתב רמ"א סעיף ד' דעוף ח"ן לחוש היינו בחלב אשה דהוה מרי דרצון כמו שאנדר ס"ס (ס"ק ה). והנה יס' של שלמה כתב דכונן ומליחה אסור בהנאה, דהא כלל אסורין כעש ומליחה אסור וכפן הוא גזירת הכתוב וכי גזרו רבנן לכולא מלחא גזרו, משמע לכאורה בעוף ומה דעשו רק הרחקה לא אסור בהנאה, אמנם בסיוס דכריי כתב וזה לשונו מודה אני בשר טמאה מותר בהנאה חף מדרבנן דלא מנינו שגזרו חו"ל. משמע דמיהו ועוף דגורו, חף בהנאה אסור. וכן מכתב בהרמב"ם מחיר בהנאה ולא נראה יע"ש והרמב"ם בפרק ט' מהלכות מאכלות אסורות לא הזכיר הכלה ד' רק מיהו ועוף אלמא בזה נמי חולק מהרש"ל. וסבר הייתי לומר שמה שכתב הר"ב כל בשר בחלב דל"ן אסור מן התורה מותר בהנאה והא מנאחר הוא נהמחנן סעיף ג' אלא דלי מהתם הוה אמינא דוקא מיהו ועוף שאין להם שורש דלאורייתא מה שאין כן על ידי כניס ומליחה, ומכל שכן לפי מה שכתב יס' של שלמה כיון דבשאר אסורין כניס ומליחה דבר מורה גזרו כפן שיהא כמו שאר אסורין לזה אשמעינן הר"ב חף על ידי כניס ומליחה שרי בהנאה. אלא דגם זה אינו דהא מנאחר סימן ז"א סעיף ה' דעל ידי מליחה וכפישה שרי בהנאה: דדע דבשר מיהו ועוף על ידי כפישה ומליחה אסורין חף דהוה גזירה לגזירה עיין פרי מואר אות י"ד (ד"ה ובשר מיהו ועוף) ועיין ט"ו סימן ז' אות י"ב כתב כחל שפירש החלב וכניס מעט לפת הוה גזירה לגזירה ונקודות הכסף הש"ך עליו שם דאסור ועיין פרי חדש ס"ס (ז) וי' ומיהו הא דכתב הר"ב כל שאין אסור מן התורה מותר בהנאה דוחק לומר לדיוקא אלמא הא בישול אסור דלא

אמרי בינה

להוכיח דבשר בחלב דאסור מדרבנן אסור גם כן בבישול ובהנאה מדרבנן וכתב ח"ל דחנן כמתנייתין כל הבשר אסור לבשל חוץ מבשר דגים וחגבים וקאמר עלה כמאן דלא כרבי עקיבא דאי רבי עקיבא האמר חיה ועוף אינו מן התורה ותיירץ רב אשי הכי קאמר כל הבשר אסור לבשל בחלב (יש) מהן מדברי תורה ומהן מדברי סופרים חוץ מבשר דגים וחגבים שאינן לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים אלמא דחיה ועוף לרבי עקיבא אסור לבשל מדברי סופרים ודוחק לומר דהאי לבשל לאכול הוא ולישנא דקרא נקט כמו שפירש הרב המגיד דהא קרא בין אכילה בין בישול קאמר ואין לפרש דלאכול קאמר ולא בבישול ע"כ. והש"ך סבירא ליה דהאי לבשל לאכול הוא אבל בישול מותר בעוף:

הגהות והערות

פז א כתב בדרכי תשובה ס"ק ח שברמב"ם אינו מבואר כן להדיא אלא נושא כליו כתבו שדעתו כן, ויש חולקים בזה עיי"ש: בן המהר"ם ש"ך בעצמו בסוף דבריו כתב דלא מלאו לכו להחיר בוה ועיין תשובה מאהבה חלק ג שכתב שדברי המהר"ם ש"ך דברי תימה הם ואין ספק שיש ט"ס. (דרכ"ת ס"ק יח): ציונים והגהות על פ"ב פז א עיין רעב שקל כסף וזו השמש שהגיהו לז"ל אלא ודאי, פירוש דמינת "אוי" הוא ראשי מינות אלא ודאי ונמנע שמיס מקיים הגירסא שלפנינו, עיי"ש: ב עיין משכ"ס ס"ק א ופתיחה ד"ה והנה נ"ל, ונאורח חיים בהנאה הנשאל סדר ג אות כ: ג צ"ח כ"ד ע"ב מימימי וכו' (משמרת שלום נכס הגאון מצערמאן): ד צ"ח ח"ן לוקון, ור"ל חף בשר בחלב (משמרת שלום נכס הגאון מצערמאן, מגד שמים): ה הגדה זו מקומה לעיל לפי מילת אלא (מגד שמים), ועיי"ש מה שביאר, ועיין ליקוטי שושינס: ו עיין בפמתי תשובה ס"ק ד שמהה עליו שגנה בהפסק דבריו דהשער אפרים מסיק להיפך דאסור עיי"ש, ועיין מגד שמים וליקוטי שושינס מה שכתב בזה: ז עיין לקמן ס"ק יח, ובמשכ"ס סימן קה ס"ק ז ד"ה עוד למדתי, ונאורח חיים אלא אנה"ס סימן פרע"ג ס"ק א: ח מה שכתב בלן הפת"מ מוסגר לא שייך לבלן, ומקומו לפני ד"ה דע דבשר מיהו ועוף: ט עיין ט"ו סימן ז' ס"ק א, ומשכ"ס סימן ז' ס"ק יב: י עיין פתיחה ד"ה והנה נ"ל, ומשכ"ס סימן ז' ס"ק יד, ונאורח חיים בהנאה הנשאל סדר ג אות כ ויש לחלק בין ללי לנייעת חס נחם בלא רוטב, עיין שפ"ד סימן ז' ס"ק כח: י' עיין סימן ז' ספ"ד ס"ק א ד"ה שמעתי, ובנהגת הנשאל סדר ג אות י' לא הזכיר הפסק מרובה:

שפתי דעת

אסורות (יד) דלבשל לאכול קאמר אבל בישול מותר בעוף. ומיהו יש לומר אסור לבשל משום מראית עין. ולבוש סעיף י"א כתב המחמיר לאסור בשר עוף בהנאה תבוא עליו ברכה יע"ש. עוד כתב הלבוש סעיף ב' תלחת גדי ואמו לרבות שור ושה, תמוה דבחולין (ק"ג): דריש תלחת גדי ואמו לדרשא אחריתי, ושור ושה מסיק תרי מייעוטי כתיבי עזים העזים יע"ש וי"מ ועיין מה שכתבתי בט"ז אות א: כתב בשו"ת שער אפרים סימן ל"ח חמאה שבשלו בקדירות בשר בן יומה העלה לנר תנוכה שרי ו דמצות דרבנן נמי לאו ליהנות ניתנו ושרי, הא נרות של חול אסור, ונקברין לא ישרפו לא שייך בנר תנוכה דלא יבשר אפר עכ"ל. וזה הפך מה שכתבתי בט"ז (ס"ק א) בשם מנחת יעקב בסולת כלולה (כלל פה דין ג) בטיגון אין לאסור בהנאה. ועיין שבת (כא). פתילות ושמינים שאין מדליקין בשבת אין מדליקין בחנוכה דמותר להשתמש לאורה והוקשה להם לתוספות (ד"ה ומוחר) דלמא הטעם בכתה. זקוק כו' אין להקשות והאיכא איסורי הנאה יש לומר דאמתניתין קאי שאמרו חז"ל ושם לא הוזכר איסורי הנאה. עתה בהעתיקה שלישיית ראיתי באליהו וזוטא אורח חיים סימן תרע"ג אות ב' תמה עליהם דלהדליק נר חנוכה אסור דעובר על בישולו יע"ש דיש בישול אחר בישול כמבואר בסימן ש"ח (סעיף ז). הנה מה שכתב כמבואר בסימן ש"ח לעניות דעתי אף יבש או רותח לח דלא שייך בישול אחר בישול בשבת אפילו הכי בבשר בחלב בישול הוה ובמקום אחר כתבנו ז'. ולהלץ בעד שער אפרים יש ליישב קצת טיגון לאו בישול הוא ואסור בהנאה מדרבנן כים של שלמה יע"ש ז':

שפתי דעת

פז (א) שאינו. עיין ש"ך עשה כלומר, אפשר מלת דרך קשיא ליה היה לו לומר שאין אסור אלא בבישול. או א' דכלל צלי, וחם לתוך חם, וצונן לחם, דגם כן אסור מן התורה. ב' ולשוין זה שכתב המחבר הוא דברי הרשב"א בתורת הבית (ארוך ב"ד שי"א) נקצר בית שריש שער רביעין (פר:): ועיין בספר גינת ורדים בפתיחה שם כתבנו דאף דהוצרך הכתוב להוציא בלשון בישול לאסור שלא כדרך אכילתו (פסחים כה). מכל מקום אין לנו איסור על ידי כפישה כיון שבא הכתוב בלשון בישול דהוה כאלו אמרה תורה לא תבשל ותאכל וכן כתב הפרי תואר (אות א). ועיין חולין ק"י"ג (ע"ב) בהא דהמבשל חלב בקלב דאמר להכי אפקיה לאכילה בלשון בישול לומר כשם שהיה לוקה על בישולו וחד אמר להיפוך והא וראי קשיא מנלן הא, כיון דאיצטריך להוציא אכילה בלשון בישול כמו שכתבתי. וסבור הייתי לומר דהני אמוראי סברי כמו שכתוב בפסחים כ"ה ג' מחיב רבא כו' דסובר כל איסורין לוקין ז' שלא כדרך אכילה ומשום הכי דרשי להכי אפקיה לאכילה לומר כו'. משום הכי הרמב"ם בפ"ט מהלכות מאכלות אסורות ה"ו פסק דהיה לוקה על בישולו ולא על אכילה אלא דאכתי קשיא הא צריך למעט מליחה וכפישה (והרמב"ם על בישולו וחד אמר להיפוך דלמעט מחלוקת עדיף) ובספר ראש יוסף כתבנו ישוב לזה: (ב) כ"ג. עיין ש"ך הסכים דמותר בהנאה דלא כמהרש"ל. ומה שכתב לבשל לאכול הוא, קאי אמה ששינוי ריש פרק כל הבשר, כל הבשר אסור לבשל חוץ מבשר דגים וחגבים כתב הב"ח דמשמע הוא הדין עוף אסור לבשל והש"ך תירץ כמו שכתב המגיד משנה (פ"ט מהל' מאכלות

עב

שפתי כהן יורה דעה סימן פז הלכות בשר בחלב טורי זהב

באר הגולה
 ג משנה ונמרה סס דף ק"ג:
 ד שם משנה:
 דגול מרבבה
פז [א] או בשר טמאה בחלב
 טהורה וכו'. ובשר נבילה וכן קלב אסור לנבל בקלב מן המורה ולוקה על צישולו אבל נאכילה אין צו איסור בשר בחלב וכל זה מטואר ברמב"ם פ"ט מהלכות מאכלות אסורות הלכה ו' ואמנם אם הוא אסור נהגה אינו מטואר בדברי הרמב"ם אבל בפירוט המשניות נמשכת כריתות פרק שלישי נמשנה יש אסור נהגה א"כ אסור נהגה ע"ש נקודה הנפלה שפיר שם ואף שלדברי החוס' נמשכת חולין דף ק"א ע"א ד"ה איסור כולל שכתב שאסור נהגה לא מקרי איסור מוסף אין הכרח לדברי הנקודה הנפלה הא מכל מקום לא מנינו להחוס' בפירוט שיתלוקו על דיו של הרמב"ם שהיבט שאינו אסור נאכילה משום בשר בחלב אינו אסור נהגה ולכן הסומך על זה במקום הפסד לא יפסד:

ג"עין טהורש"א
 ו **אלא בבשר בהמה טהורה.** אף שהוא נבילה או טריפה. בית הליל:

אמרי בינה

ג **לענין מה שכתב הרב בהג"ה סימן צ"ב כו.** רצה לומר דאיתא שם דבלח בלח בשאר איסורין בהפסד מרובה לא אמרינן חגי' ובבשר בחלב אף בשר עוף בחלב דרק מדרבנן כגון ציר בשר עוף עם חלב ונתערב אחר כך בחבשיל אחר צריך ששים נגד הכל אף בהפסד מרובה דגם כזה אמרינן חגי'. ואם כן איכא נפקא מינה גם

(סעיף ג) **אבל בשר טהורה בחלב טמאה כו.** לטון הטור אבל בשר טהורה בחלב טמאה או בשר טמאה בחלב טהורה ובשר חיה ועוף אפילו בחלב טהורה אינו אלא מדרבנן ומותר צישול ונהגה עכ"ל וכמעט הביט יוסף (קלח רש ע"ה) שלטון שאינו מכוון הוא דמה שכתב אינו אלא מדרבנן לא מני קאי אלא לחיה ועוף בחלב טהורה דאי לבשר טהורה בחלב טמאה או איפכא לא אשכחן שאסוריה חכמים נאכילה משום בשר בחלב וגם לא היה ענין לאסרו מדבריהם אחר שכבר הוא אסור ועומד מן המורה משום בשר טמאה או חלב טמאה כו' עד כאן לכך חייקן כאן הלשון ויפה כוון אלא שהב"ח (ס"ה ד"ה ומ"ש ואינו) השיג עליו ופירש דהטור אלא לאשמועינן דמ"מ מדרבנן אסור משום בשר בחלב ונפקא מינה לענין חמיכה נעשית נבילה דס"ל (לקמן סימן צ"ב) דלינו אלא בבשר וחלב וכן לענין חמיכה הראויה להחכב (ס"ה קא ס"ב) ע"ש וכן פירש הדרישה (ס"ק ז) ולפ"ז אפילו לדין דקיימא לן חמיכה נעשה נבילה בכל האיסורים היה נפקומא בדבר ג' לענין מ"ש הרב בהג"ה סימן צ"ב סעיף ד' ע"ש ודוק ולפע"ד זה אינו דודאי לא אשכחן בשום דוכתא וגם לא אשתמיט חד מהפוסקים לכתוב כן וגם מפירוט רש"י והר"ן (פכ"ה דף ק"ג ע"ה צמסנה) (ר"ן מנ): משמע להדיא דלית צוה איסור משום בשר בחלב כלל אפילו מדרבנן וגם אין טעם כלל שחכמים יאסורוהו משום בשר בחלב דבשלמא בבשר עוף שייך שפיר גזירה שאם היו אוכלים בשר עוף בחלב היו אוכלים גם כן בשר בהמה בחלב וכדכתב הרמב"ם שם טמאה או איפכא יאסר משום בשר בחלב דהא כלל אסור משום בשר בחלב וזה נראה כוונת הב"ח ע"ש וגם לא היה ענין לאסרו כו' דלא כמו שכתב בלשון הב"ח דהא כבר אסור נאכילה מן המורה ולא הולכו לגזור עליו והבין שהבית יוסף צו לומר דלין נפקא מינה בדבר אס הוא אסור משום בשר בחלב או לאו כיון שכבר אסור מן המורה ולכן השיב דנפקא מינה כו' אלא כוונת הבית יוסף כדפירשתי וכן עיקר ליינא בשגם שחמיכה הראויה להתכבד גופיה היא מדרבנן וכדלקמן סימן ק"י (בראש נב"י) גם הדרישה כתב בסוף דבריו אלא שעדיין קשה שלא מנינו זה בשום מקום שצ"ב טהורה בחלב טמאה או איפכא יש צו איסור דרבנן ושנעשית נבילה מדרבנן ע"כ:

פז [א] ויא דקו רבנן בזה וכו'. לא קשה מידי דמכל מקום משום בשר בחלב כל חד בצפי נפשיה שרי וא"כ חלב טהורה נעשה נבלה משום בשר אע"ג דהוא חלב טמאה וכן לענין חמיכה הראויה להתכבד מיהו בש"ך ס"ק ג' העלימי גם כן בהבית יוסף מטעמי אחרוני ע"ש:

ביאור הגר"א
 [ה] **ולא שנא כו.** קי"ד עמוד א':

חידושי רע"ק
 (ד) ובדרישה וכו'. ועשה עובר על איסור צישול של תורה: [נ] ונפליתי כתב למרן דנפקא מינה דת בשר טמאה חיה בשר טהור שנפלו לג"ט וזו חלב דאיסורים מנבילים זה את זה. ובפרמ"ג כתב עלה דאם בשר טמאה וטהור טעמן זוהי ליכא נפקא מינה זה דהא בטעמא תליא מלחא וכל שנגיש טעם הבשר אסור. ולענ"ד אף דנאמת דשני איסורים דטעמם שוים מנטרפים לאסור כדמשמע בש"ך סוף סימן צ"ב וכמ"ש התנאים שור סימן ל"ג מכל מקום הכא כיון דהטמא אס לא היה נאסר משום בשר בחלב ממילא גם הטהור לא נעשה בשר בחלב כיון דלין צו שיעור וזה לא שייך לומר דמנטרפין כיון דעדיין אין שם איסור עליו ולא נעשה בשר בחלב והוי לגבי טמאה כללו חלי זית טמאה וחלי זית טהורה נפלו למים אף דנגיש הטעם מכל מקום נראה פשוט

פתחי תשובה
 בשמים ראש ר"ם רפ"ה בהגהת כסא דהרסנא שם מ"ש על דברי שער אפרים הג"ל ועיין נאליהו זוטא באורח חיים שם (אליה רבה רש סי' תע"ג) שחמה דהא נלא"ה אסור משום צישול בשר בחלב ועיין בתשובת שו"ת יעקב ח"א סימן ל"ח ובשערי תשובה שם (ס"ק ה) מ"ש בה ועיין בתשובת

(סעיף ג) **אבל מותרים בבישול ובהנאה.** (ד) צטור כחזו אכלו בשר טהורה בחלב טמאה או איפכא ובשר חיה כו' אינו אלא מדרבנן ומותר צישול כו' הקשה בית יוסף דאם מין אחד טמא הא אסור נאכילה מדאורייתא ולמה להו למיגור עליו איסור בשר בחלב (נאכילה ד) ובדרישה (אות ג) ומ"מ ז"ל מתרצים דיש נפקא מינה בגזירה זו דלהוי צו דין חמיכה נעשית נבילה שפירא ליה לרבינו אפרים בסימן צ"ב (טור קמו.) דלא אמרינן כן אלא בבשר בחלב אן ולא דקו רבנן צוה כבודם במקומם מונח דהא עיקר הטעם לרבינו אפרים דמחמיר בבשר בחלב הוא מטעם שכל אחד בפני עצמו מותר רק בעתרוצות אסורים ונעשים גוף אחד כמו שצ"ב בית יוסף בשם המוספות (חולין ק. ד"ה בשקדס) בסימן צ"ב (קמו. ד"ה ופסק) וזה לא שייך כלל במין אחד טמא דהא כללוא הכי יש צו איסור מן המורה ואם כן הוי כשאר איסורים ואין לומר דרבנן גזרו צוה לומר חמיכה נעשית נבילה אטו שאר בשר בחלב דאורייתא דאם כן גם צישול והנאה היה להם לגזור כן כיון שאיסור אכילה יש כללוא הכי מן המורה והם החמירו על התערוצות הכי נמי הוה להו להחמיר צוה ומדברים אלו הוקשה גם מ"ש עוד מורי וחמי ז"ל דיש נפקא מינה לחמיכה הראויה להתכבד שזכר בש"ע סימן ק"א (פ"ב) דאם נאסרה מחמת שקיבלה טעם נבלה מלבד בבשר בחלב גם זה ליחיה כלל דהא דהחמיר שם בבשר בחלב הוא מטעם

נקודות הכסף
 [א] **ולא דקו רבנן בזה וכו'.** לא קשה מידי דמכל מקום משום בשר בחלב כל חד בצפי נפשיה שרי וא"כ חלב טהורה נעשה נבלה משום בשר אע"ג דהוא חלב טמאה וכן לענין חמיכה הראויה להתכבד מיהו בש"ך ס"ק ג' העלימי גם כן בהבית יוסף מטעמי אחרוני ע"ש:

ביאור הגר"א
 [ה] **ולא שנא כו.** קי"ד עמוד א':

חידושי רע"ק
 דמותר דלא כמ"ש המחבר ז"ל בפתיחה להלכות תעלויות דף ק"כ ע"א (שער התערוצות ח"ג פ"ה ופ"ד) אולם יש לדון (דמלח) [דמלח] נאסר הטהור מכת החלב ונעשה הבשר איסור וצונו מנטרף עם הטמא לאסור, ומכל מקום נפקא מינה נקדס וקלקו קודם דנה מהרחיטה דטעם הטהור שנכנס לחלב אינו אסור מנז שהבשר כבר נאסר דהא אין החלב שנבלע בתוכו נפלט, ובמים כהאי גוונא לא היה הבשר אסור להסבירים דגם בשר בחלב היכי דודאי דלין החלב הולך עמו דמותר, ואנו באים לאסור החלב רק מטעם טעם הבשר שמתערב עמו וכיון דיש ששים נגדו לא נעשה בחלב איסור, ומה שמרגישים בחלב טעם בשר אינו מוזק דהוי כמרגיש טעם שפ"י איסור והיתר יחד רש שיעור צישול נגד איסור לחוד, ודוק:]

פתחי תשובה
 רבי עקיבא איגר בהשמועות לסימן פ"ד: (ה) **בבשר.** עיין מהר"ם א"י בסוף חולין שכתב בכ"ז שרנו לנגנו בשומן וטיגנו בתמאה וז"ל להקל דכ"ז הוי דס וגדי אסרה חורה ולא דס (עוד צ"ד שם דטיגון לא הוי צישול) ועיין פרי מגדים (משכ"ז ס"ק ה ד"ה והנה ל"ג) שכתב דע"ז

פתחי תשובה

לחוד ודאי אין לנמוך ולהקל מזה גדי ולא דם ומר"מ ש"ך לא כתב זה רק לטניף בעלמא. ועיין בתשובת בשמים ראש ר"ס רפ"ה בהגהת קסא דהרסקנא שם מה שכתב על דברי מהר"ם ש"ך הג"ל: (ו) במאה. עיין בדגול מרצבה שכתב וזה לשונו ובשר נבילה וכן חלב אסור לנשול בחלב מן המורה ולוקה על ביטולו אבל באכילה אין זו אסור בשר בחלב וכל זה מנואר הרמב"ם פרק ט' מהלכות מאכלות אסורות דין ו' ואמנם אם הוא אסור בהנאה אינו מנואר שם אבל בפירוש המשניות פרק ג' דכריתות (משנה ד) מנואר שאינו אסור בהנאה ואף שלדברי החוספות צחולין ק"א (פ"א) ד"ה אסור כולל שכתבו שאסור הנאה לא מיקרי אסור מוסיקין אין הכרח לדברי הרמב"ם שם מכל מקום לא מנינו להחוספות בפירוש שחלקו על דיו של הרמב"ם שהיכא שאינו אסור באכילה משום בשר בחלב אינו אסור בהנאה ולכן הסומך על זה נמקום הפסד לא יפסיד עכ"ל ועיין פרי מגדים בפמחה (ד"ה עה אדרי) שכתב דנקטינן דאסור בהנאה מן המורה ע"ש. (ועיין בתשובת חתם סופר סימן י"ב שנשאל גם כן על ענין זה והביא דברי הגאון מעיל דדקה בצפר כנפי יונה ריש סימן

משבצות זהב

לאורייתא ומשום הכי הוצרך לומר כחל דרבנן כמו שכתבנו בפמחה (להלכות מליחה ד"ה ורמי להבא יעקב). ומיהו לדינא נלי אסור מן המורה ועל ידי עיגון כפי הגרסה לדין דיש אם למסורת יש לנדר בהפסד מרובה להמיר בהנאה. ומעושה. ומבושרל בחמי טבריא. הנה הרמב"ם בפרק ט' מהלכות מאכלות אסורות הלכה ו' והמחבר לקמן סעיף ו' הביאו [ד]הוה ספיקא דבר מורה, וכתיב המגיד משנה בירושלמי פרק הגורד מן המושל (הלכה א טו). צעיר ללא איפסוטא צמעות, וחמי טבריא משמע חסם דשוה למעושה. והפרי חדש אות ב' כתב דנפשטא האינפוטא נמקום אחר פרק כלל גדול בירושלמי (הלכה ג נ:). הולאה והשולק והמעשה והמטונן חייב משום שבת וצחמי טבריא הוה פלוגתא ואין לוקין בשבת והוא הדין בשר בחלב זה חובן דבריו. והנה אף שאין לדמות שבת לבשר בחלב, ולענין שבת לאו מלאכה הוה ולענין בשר בחלב אפטר ביטול מיקרי, או להפיק דבר דבשבת הוה מלאכה ובשר בחלב לא הוה בכלל ביטול, אמנם ממה שכתב המגיד משנה דנראה דחמי טבריא הוה למעושה, ולכאורה לא ידענא מנלן, וצריך לומר מהא דמיעושה חסם הגורד ממשטל מהו שיהא מותר במטונן, ומבושרל בחמי טבריא, ומעושה, ובתר הכי אמרינן רבנן דקיסרין מיעושה מעושה, מהו בשר בחלב, משמע דדין אחד להם (ולפי דעתו הוה הדין טיגון), גם מה שכתב המגיד משנה, דבשבת (רמב"ם הל' שבת פ"ט ה"א) מנואר דצחמי טבריא פטור משמע דמשום בשר בחלב לא שבת על זה שפיר כתב הפרי חדש דאי חשינן להכי הרי נפשטא נמקום אחר ולפי זה הוה הדין מטונן דחייב בשר בחלב מן המורה כמו בשבת אמנם לפי מה שכתבנו לר"ך עיין ועיין מה שכתבנו בש"ך (סוף ס"ק ג) וסעיף ו' צמעות [ט] שאל"ה שלש קדירות נאחד עירו לחובה רובע נבילה חס יד סולדת זו מכלי ראשון. ואחד היה כבוש בחובה עמת לעת חלב [ק] חתמה חתמה י"א או אינו כן יומנו) וביטול זה בשר בחמה. ונאחד דין כבוש עמת לעת חלב וביטול זה בשר עוף מה משפט המאכלים ההמה: תשובה שלש הקדירות זה פתרון לדינא. קדירה א' שעירו לחובה רובע נבילה וביטול זה הימר התבטיל שרי דקימחא לן עירו כדי קליפה מבטל ולא יותר עיין סימן ס"ח (סעיף ו) וסימן ק"ה (ש"ך ס"ק ה) ויש בתבטיל ששים נגד קליפה הכלי עיין ש"ך סימן ס"ט אות ס"ה וסימן קל"ו סעיף א' י"ע, לנד קערה שהיא רחבה. אם כן לא נאסר התבטיל דיש ששים. ומיהו צאין הפסד מרובה יש לאסור כמו שכתב (הט"ו) סימן ק"ה (ס"ק ד) דלף כלי שני מפליטה ומגליע בכולו, כל שכן עירו י"ב ובהפסד מרובה הוה דשרי. ומיהו אם [הוא] תבטיל לכולו יפסקנו אבל אם הוה תבטיל עז כמו טרק"י וכיוצא שמוציא צב, אם יוציא ושאר מעט נקדירה, והקדירה כל זמן שיד סולדת זו פולטת אף בלא רובע כמנואר סימן ק"ה (סעיף ו הג"ה) דדוקא מאכל אין דבר בעליו יוצא ממנו בלא רובע מה שאין כן מכלי, אם כן לא יהיה צמעת תבטיל ששים נגד כל הקליפה שנקדירה (עיין

שפתי דעת

ג) אב"ל. עיין ש"ך. ותוכן דבריו דהמחבר יפה עשה ששינה מלשון הטור וכתב דבהמה טמאה אין בו איסור אפילו מדרבנן כשגם דחתיכה הראויה להתכבד דלא בטיל לא הוה רק מדרבנן אין להחמיר בחלב טמאה גם לענין נעשה נבילה יראה לומר כן. ומה שכתב שכן משמע מרש"י הוה כמו שכתב הט"ו אות ב' וע"ש ברש"י. ומה שכתב דנפקא מינה לענין מה שכתב הר"ב בסימן צ"ב סעיף ד' אפשר דק"א אאם היה חצי החתיכה ברוטב טו או דקאי אלח בלח רבשאר איסורין בהפסד מרובה סומכין לומר דאין חתיכה נעשית נבילה ובבשר בחלב אף בשר עוף בחלב דרבנן על דרך משל ציר בשר עוף עם חלב ונתערב אחר כך צריך ששים נגד הכל אף בהפסד מרובה וכן משמע לשון הר"ב שם דלא חילק אלא בין בשר בחלב לשאר איסורין, ועיין ש"ך שם אות ט"ו מה שהקשה על אפי רבכ"י שכתב בשר

פ"ו צעודא שהאומנים עירבו חמאה בחלב לעשות מהם נרות כי היה החלב ציורק ופסיתו ליה לאוסרו בהנאה והגם כי מטעם תרבה י"ל לפי דברות של חלב אינם עשויין מחלב הכליות והקרב לנד דמערב"ם בזה כמה מיני חלבים וקרומים שאין בהם כרת וא"כ שפיר איכא בשר בחלב משום תערובת דהיי חלבים אך עכ"פ משום נבילה איכא דהא רוב בהמות של גויס אינם נשחטים ואפ"ה אסרו בגאון בהנאה על כרחך דצריכה ליה אפ"ג דאיסור אכילה ליכא מ"מ איסור הנאה איכא. והאר"ך בה ומסיק דודאי המורה וצ"ה כהגאון גדול מרצבה אין מוחימים אותו אבל אי קמי דדיי אחי אינו אסור כהגאון כנפי יונה הנ"ל וכן משמע בהרבה גדולי האחרונים. ואפילו להגדול מרצבה הוא לא מייירי [אלא] מהנאה הדליקה אבל נר קרו"ל להדליקו בידים יש לחוש למנשל בשר בחלב שהטפה שפטיחה השלכה מתבטלת ואף דלענין שבת לא חשיב ביטול כה"ג אך לענין בשר בחלב אפשר דהוי ביטול. וכתיב עוד אמנם נר קרו"ל שנאסר כנ"ל ונתערב בחמרים פשוט שבתל דאין כאן דבר שנמנן אלא דוקא נר חנוכה שבתל לילה מומין מומין הגרומ למנוחה ע"ש. ועיין בתשובת שטת יעקב ח"א סימן ס':

ש"ך סימן ס"ט אות ס"ד דבכל הקליפה אף נמקום שאין נוגע משערין) מה תקניה יניחנו עד שיצטנן ואחר כך יקח צבף המלכל: הקדירה ב' שהיה כבוש חלב מעט לעת וביטול בשר בהמה אסור בהנאה אף דלענין הקדירה על ידי כבישה ג' מה נכך הלא פלטה אחר כך על ידו, ביטול לבשר ואסור בהנאה וזה פשוט יד: הקדירה השלישית שביטול זה בשר עוף לכאורה דאין קיימא לן כבוש בכלי אסור בכולו לא כדי קליפה עיין חורת חמאה כלל פ"ה (דין א) דבאיסור והימר הארוך יש סמירה [טו] פעם כתב (כלל לו דין א) כבוש בכלי אין אסור כי אם כדי קליפה ופעם כתב (כלל לו דין ט) דאוסר בכולו בכלי ואין קיימא לן כבוש אסור בכולו בכלי (ש"ך ס"י ג' ס"ק ג'). והנה בסימן ק"ה בש"ך אות ל"ב וסימן קל"ו אות ט' יצ"ד שם [לאסור אף] צין נכך, וכפי משמעות שאר אחרונים שם דאין אסור כי אם כדי קליפה בידוע שעמד מעט לעת וצריך לחלק בין יין נכך דרבנן לאיסור מורה, וסבור הייתי לומר דמה שכתב איסור והימר הארוך בכלל ל"ו דין א' דכבוש בכלי כדי קליפה שם מייירי צמולת בכלי שאינו מנוקב (סי סט ספ"י טו) ודם שמתנו דרבנן מקילין ביה לומר כבוש בכלי אין אסור כי אם כדי קליפה כמו יין נכך מה שאין כן באיסור מורה, ולפי זה הוה הדין בשר עוף בחלב דרבנן יש לומר כבוש אין אסור בכלי כי אם כדי קליפה, אמנם חליפה להקל דלף באיסור דרבנן כבוש אסור בכלי הכלי ועיין מה שאכתוב בסימן ק"ה (משנ"ו ס"ק א ד"ה וחס) ואם כן אסור באכילה [ט] זהו הנראה לי צנאן: (ב) מותרים בבישול. עיין ט"ו האר"ך ומוכן דבריו דנעמאה לא היה להם לגזור דנלוא הכי אסור משום טמאה וכן הסכים הש"ך בזה ג'. ומיהו מה שכתב הט"ו דרבינו אפרים מחמיר בבשר בחלב אין מדוקדק דבבשר בחלב מן המורה חתיכה נעשית נבילה, גם מה שכתב היכא דאחד אסור צפני עמנו לא ש"ך חתיכה נעשית נבילה (אף שאר חתיכה נבילה וטריפה בחלב וצמיתה חתיכה נעשית נבילה כמו שכתב הרמב"ם בפרק ט' מהלכות מאכלות אסורות (הלכה ו) ועיין ב"ח וכן כתב הרשב"א צמורת הבית ארוך דף פ"א (צ"ג ש"ד פד): וכן כתב הבית הילל (ס"ק ג) (עמ"ש בפמחה ד"ה עה אדרי) ועיין נקודות הכסף כתב דכל אחד צפני עמנו אסור ש"ך חתיכה נעשית נבילה וזה דבריו יע"ש: יראה לי כיח חלב שנפל על חתיכה שיש בה חמישים ותשעה ימי בשר ונאסרה ואחר כך נפלה החתיכה לשאר בשר ויש ששים נגד כזית חלב ולא נגד החתיכה, החתיכה נשארה באיסורה בהנאה (סימן קו סעיף ב) והשאר מותר בהנאה דהא לית בהו טעם חלב כלל, אלא דקיבלו טעם מחתיכת איסור דנעשית נבילה מו הוה כקיבלו טעם משאר איסורין ומותרים בהנאה. אבל אם החלב עדיין נותן טעם בשאר, אוקרת עד א"ף פעמים בהנאה ואף שכבר נאסר החלב פעם אחת י"ח. וכבר התבאר בפמחה (ד"ה שז רחמי) דאיסורי הנאה שנתנו טעם למאכל מותר למכור דאין הגוי נותן יותר בצמיל הנלוה, אף דטעם כעיקר דבר מורה, כדמוכח צעורה וזה [דף]

בחלב יש להחמיר כתב הש"ך דמדינא הוא ויש ליישב דאפי רבכ"י כתב כן אפשר עוף וכדומה אפילו הכי יש להחמיר אטו בשר בחלב דאורייתא ושם יבואר עוד: כתב בברותי ופולתי אות ה' דנפקא מינה זית בשר טמא וזית בשר טהורה שנפלו לתשעה וחמישים זיתי חלב דאיסורין מבטלין זה את זה (סימן צט ס"ט) יע"ש. ולי נראה אם לומר דטמא וטהור אין טעמן שרין יש לצדוד בזה, אבל באמת אין זה ברור והלכך כטעמא חליא מלחא וכל שנרגש טעם הבשר ודאי אסור באכילה י"ח. ולענין הנאה יש לענין דבאכילה אסור משום טמא ג"כ דנותן טעם וחיך אוכל יטעם אבל הנאה יש לומר דרך ביטול אסרה תורה וכל שאין בבשר טהור כדי ליתן טעם לא נעשה בשר בחלב ושורי בהנאה ועיין מה שכתבתי בשער התערובת (ח"ג פ"א ד"ה נתפחתי ובפ"ה ד"ה ולענין) וצ"ע [ט]:

אמרי בינה

לענין בשר טמא בחלב אם גורו בזה משום בשר בחלב אוי אף בכהאי גוונא בלח בלח ובהפסד מרובה גם כן אמרינן חנ"ת:

ד) בבור כתב כ"ו. עיין בש"ך ס"ק ג' שהביא לשון הטור:

ציונים והנהגות על פס"ג י"א עיין סימן קה ט"ו ובאר היטב ס"ק א וש"ך ס"ק ג:

י"ב עיין סימן קה ש"ך ס"ק ה ופרי חולק ס"ק ו ופרי חדש סימן ס"ק י"ח ונמשצ"ו שם ס"ק ט דין ה, ובשפ"ד סימן עה ס"ק י"ג ד"ה שמעתי:

י"ג עיין אורח חיים אשל אברהם סימן תמו ס"ק טו ומשנ"ו ס"ק י"ט ד"ה מ"ש הט"ו, ובהנהגת הנשאל סדר ב אות ד:

י"ד עיין פמחה להלכות בשר בחלב ד"ה טעם כעיקר, ובשפ"ד סימן ג' ושער התערובות ח"ג פ"ג ד"ה והנה מה שהשליט, וע"ש צ"ו סוף סימן ג':

י"ז עיין משנ"ו סימן קה ס"ק א ד"ה וחס כלי וד"ה וכטש כשעור: י"ח עיין משנ"ו סימן ג' ס"ק י"ד, ובשפ"ד שם ס"ק י"ט:

י"ח עיין שער התערובות ח"ג פרק ד ריש פרק ה, ונמשצ"ו סימן ז ס"ק ג וסימן לח ס"ק ג, ובסימן ג' ס"ק טו:

י"ח עיין פמחה להלכות בשר בחלב ד"ה טעם כעיקר, בסופו, ובשפ"ד סימן ז' ס"ק ד:

עד

שפתי כהן יורה דעה סימן פז הלכות בשר בחלב טורי זהב

באר הגולה

ה שם וקרי עקיבא הראש
שם הר"ף והרמב"ם
ש"ט מהמ"א (וכן דעת
נה"ג ועור ורש"י חומת
זכרון ונאונים ורמב"ן
ורש"א ור"ן ורמב"ם ירושה
ולדו לדרך וכל זו והר"ה
וספר יראים קמ"ח
והגהות אשרי משם אור
זרוע וכן נראה דעת סמ"ג
וסמ"ק):

ו כאוקומתא דרב אשי שם
דף ק"ד:

גליון מהרש"א

ז ובשר חיה ועוף
אפילו. ויש שחיה
חמור מן עוף סימן פ"ט
ס"ק י"ד:

ח מותר בבישול
ובהנאה. עיין ש"ך
ס"ק מ' וס"ק ז':

ט הואיל ואינו רק
מדרבנן. עיין פ"ק
דביצה מתניתין בית
שמי אומרים אין
מוליכין את הסולם
לשוכב כו"מ ש"ב בהר"ן
שם (ו' ד"ה ומהו):

אמרי בינה

ה) ומהרש"ל והב"ח
תלו עצמן כו'. במ"ש
קשה להקל נגד
התוספות כו'. רצה
לומר דאיתא בפרק כל
הבשר תנא אגרא עוף
וגבינה נאכלין באפיקורן
היינו דרך הפקר שאינו
נזר (בהן) וכתבו שם
התוספות ח"ל והעולם
נהגו שלא לאכול גבינה
אחר בשר כלל ואפילו
אחר עוף ואף על
גב דתני אגרא עוף
וגבינה נאכלין באפיקורן
דמשמע דאוכל עוף
תחלה ואחר כך גבינה
דלמא משום דסבר בשר
עוף בחלב לאו
דאורייתא ולא קיימא לן
הכי ע"כ. ומהרש"ל
והב"ח הביאו ראיה
דבשר עוף בחלב הוא
מדאורייתא ממהרא"י
שכתב שקשה להקל נגד
דברי החו"ט שסבירא
להו דבשר עוף בחלב
דאורייתא וק"ל:

ו) ולפ"ז צריך לומר
דמייירי בבישול דאי
לאו הכי אפילו בשר

ד) ובשר חיה ועוף כו' ואף באכילה כו'. דעת המחבר
דבשר חיה ועוף אינו אסור באכילה אפילו דרך צינור אלא מדרבנן
ומותר בהנאה ובישול לגמרי (ה) ומהרש"ל (יש"ש פכ"ה סי' ק.
מכונות סי' פה ס"ק ד) והב"ח תלו עצמן בדברי מהרש"א בהגהת

שערי דורא סימן ע"ו (אות ד ד"ה
אבל) כמה שכתב קשה להקל נגד
החוס' (קד: ד"ה עוף) לכך פסקו
דבשר חיה ועוף בחלב דאורייתא
ובספרי החוקתי דברי האומרים
שהוא מדרבנן מן הש"ס והבבלי שם
שכן דעת הרבה פוסקים מאלד ושאלך
מהרא"י לא קאמר אלא שקשה
להקל נגד החוס' שלא לאכול גבינה
אחר בשר עוף מיד אבל מודה
לדינא דבשר עוף בחלב דרבנן שהרי
כתב בהגהת שערי דורא סימן
(ס"ט) [ע"י] [ס"ק ז] דבינים גמורות
מותר לאכלן בחלב משום דבשר עוף

בחלב דרבנן הקילו (וכ"כ ר' נתן
ספ"ט) [ע"י] [אות מ'] שמהרא"י חופס עיקר כזה"ג (סי' טו הל'
יו"ט) ע"ש) ואף שהחוספות תלו דין אכילה גבינה אחר בשר עוף
בזה דבשר עוף בחלב דאורייתא או דרבנן מכל מקום אין זה מוכרח
כמו שכתבתי שם וגם מדברי החוספות עצמן שם משמע שאין
מוכרח לומר כן אלא שצ"ל ליישב מנהג העולם ע"ש ובאמת י"ל
דרך אחרת דלף למאי דקיימא לן בשר עוף בחלב דרבנן אסור
לאכול גבינה מיד אחריו ודלקמן ר"ש סימן פ"ט והא דמני אגרא
עוף וגבינה נאכלין באפיקורן מפרשין כמו שמפרש הרמב"ם
(מאכ"א פ"ט הכ"ז) וסייעמו ומביאו בית יוסף סימן פ"ט (קלט: ד"ה
אבל) דהיינו באוכל גבינה ואח"כ עוף ועוד יש להקל בכמה גווני
והרי כתב הרמב"ם סוף פ"ב מהלכות ממרים (ה"ט) שהאומר בשר
עוף בחלב אסור מן החורה עובר בכל חוסף ע"ש: (ד) אב"ד
דגים כו'. כתב העטרת והז' ח"ל ומ"מ אין לאכול דגים בחלב
מפני הסכנה כמו שנתבאר באורח חיים סימן קע"ג עכ"ל ובאמת
נמשך אחר הבית יוסף שכתב כן אבל הוא טעות כי לא נזכר שם
אלא דגים עם בשר אסור משום סכנה אבל בחלב לא שמענו
ולא ראינו וכל יומא ויומא נהגין הכי לנשל דגים בחלב ולאכול
גם דבריי משה השיג על הבית יוסף. בזה וכן בספר בשר שבע
דף ק' (ש"ת סי' לה) ושאר אחרונים השיגו עליו בזה וגם בש"ס
פרק כ"ד זולין (דף ע"ו ע"ב) משמע שהדיא דלית ביה אפילו
משום סכנה ע"ש והוא פשוט: (ו) וגדוהו לעשות ח"ב
משקדים כו' הוא"י כו'. כלומר ולא דמי לרס דגים סוף
סימן ס"ו שמומר לגמרי ואפילו הכי אם נכנסו בכלי אסור מפני
מראית עין אכ"כ יש צ"ל ששקדים שניכר שהוא דם דגים דהתם
דס גופיה אסור מדאורייתא הילכך הרואה יאמר לאכיל דם בהמה
שאסור מדאורייתא אבל בשר עוף בחלב ממש הוא מדרבנן וליכא

למיחש למראית העין ולכן בשר בהמה בחלב שהוא אסור מדאורייתא יש להניח אלאו שקדים כי שלא יחשוב הרואה שהוא חלב
ממש וכ"כ בתורת חטאת שם סוף כלל ס"ב ז' ולפ"ז צ"ל דמייירי צינור דאי לאו הכי אפילו בשר בהמה ליכא איסורא דאורייתא
וא"ל להניח שקדים וכן מוכח בתורת חטאת שם להדיא ע"ש ובסימני תורת חטאת אבל מהרש"ל פכ"ה סימן י"ב למד מהך דדס
דגים דבפורים וכיוצא בו שרגילים לאכול חרנגולה בחלב שקדים שאסור אם לא שניח שקדים אלאו בחוכן ג' וצ"ל להיכירא ופטרט
גבי בשר עוף דליכא למיחש טפי בשר דמו לומר בשר עוף בחלב שרי אפילו מדרבנן כדרי יוסי הגלילי עכ"ל וכן הסכימו האחרונים
וכן נלפע"ד (ה) (ש"ז בל לדי ספר בשר שבע (שם סי' יז) ומנאמי שפסק נמי (הכי) דהא אפילו צמדי דרבנן חיישין למראית עין
בכמה דוכתי ומהם בש"ס פרק כמה בהמה (דף נ"ד) ולא בוגו אע"פ שהוא פקוק משום דמיחזי כמאן דאיל לחיננא פירש רש"י
לשוק למכור והיינו מראית העין וכדאיתא בפרק כמה בהמה (סוף דף ק"ד) והוא מוסכם מכל הפוסקים וכמו שנתבאר באורח
חיים סימן ש"ה אע"פ שאסור מקח וממכר בשנת אינו אלא מדרבנן וכמ"ש באורח חיים (סי' טו ז') ובחושן משפט ס"ס רל"ה
וכן מוכח להדיא בתוס' בכחכות פרק אע"פ (דף ס' ע"א) ד"ה ממעבין כו' דאפילו צמדי דרבנן חיישין למראית העין והכי

משמע בדוכתי טובי:
נקודות הכסף
ז) ואף כי דברי רמ"א נכונים כו'. זה אינו כמ"ש בש"ך ס"ק ו':

שהחמיכה עלמה נעשית נבילה כמבואר בבית יוסף שם (קס: ד"ה
ומ"ש דוקא) בשם תורת הבית (הארון ג"ד ש"א יג:) (וסמ"ק)
[וסמ"ג] [לאוין קמ קמא גג.] וספר התרומה (פי' ו) דכיון דנתבשל
בשר בחלב נעשה גוף אחד של איסור משא"כ בשאר איסורין כו'

עכ"ל וכאן לא שייך לומר כן דיש
באחד מהם איסור דאורייתא בלאו
תערובת בשר בחלב משום הכי הוי
בשר בחלב שלו על כל פנים לא
גריע משאר איסור בלוע ואין זו
משום ראוי להחכד ומלמד כל מה
שזכרו אין מקום לומר שרבנן גזרו
שיהא איסור אכילה בשר בחלב במין
אחד עמא דלא מצינו זה בגמרא
ולא בפוסקים כלל אלא בבשר עוף
למוד יש פלוגתא ואדרבה במתניתין
(חולין ק"ג.) תנן בבמה עמאה
מותר בבישול והנאה ופירש רש"י
אבל אכילה לא הוירי דמותר כיון

דיש איסור מחמת טומאה שמע מינה דנלאו טומאה אין שום
שייכות איסור בזה דאם לא כן היה למתניתין להזכירו אלא פשוט
דבמין אחד עמא הוי כשאר איסורין ממש אלא צדור דמ"ש הטור
שאינו אלא מדרבנן לא קאי רק אבשר עוף ולא כלל בשר עמא
או חלב עמא עמו רק לענין שיהא מותר בהנאה ובישול כמ"ש
צ"י ומשום הכי יפה עשה בש"ע שלא העתיק זה ומורי וחמי
ז"ל כתב דאינו נכון ולי נראה שהדין עמו צדור ולפי מה שנמצא
בשם רש"ל (ביאור מהרש"ל על הטור) שהגיה צדור חיצת לא קודם
ובשר חיה כו' אחי שפיר טפי דאין כוונת הטור רק להשמיענו
שיש שם הימיר בישול והנאה: (ג) אב"ד דגים כו'. בבית
יוסף (קלט: ד"ה דגים) כתוב ומכל מקום אין לאכול דגים בחלב
מפני הסכנה והוא ט"ס וצריך לומר עם בשר כמזכיר באורח חיים
סימן קע"ג וכ"כ דבריי משה (אות ד) וי שנתערב להבית יוסף
כאן בשר בחלב ובלבוש (ספ"ק ג) העתיק כמו שהוא בבית יוסף ואינו
נכון: (ד) כמו שנתבאר לע"י סימן ס"ו גבי דם. דבריי
משה (פי' סו אות ט.) ותורת חטאת כלל ס"ב (ד"ן ח) כתב שרש"ל
(יש"ש פכ"ה סי' נג) למד מדם דגים לאסור לאכול בשר עוף בחלב
של שקדים אלא אם כן הניחו משקדים אלאו משום מראית עין
ודחה דבריי שאין ראיה מדם שמצינו בו איסור כרת משא"כ בבשר
עוף בחלב שהוא דרבנן ואפילו בהמה אינו אסור אלא דרך בישול
דוקא הלכך לא חשו בזה למראית עין ע"כ ז' ואף כי דברי רמ"א
נכונים וכבר נתפשט המנהג כן מכל מקום נראה שיש להניח
לכתחלה שקדים גם אלא בשר עוף אלא במקום שאין לו שקדים
אין לאסור בשביל זה האכילה דכל מאי דאפשר לן לתקוני
מתקנין (ח) ומו דלא גרע מחלב אשה דבסמוך שחשו למראית עין
אבל באם אין לו שקדים אין לאסור האכילה בשביל זה (ו) כמו

משמע בדוכתי טובי:
נקודות הכסף
ז) ואף כי דברי רמ"א נכונים כו'. זה אינו כמ"ש בש"ך ס"ק ו':

יורה דעה סימן פז הלכות בשר בחלב

עה

ביאור הגר"א

טמאה אף דיש לדחות דשאני התם שאחד מהם כבר אסור באכילה ואין לחוש שמא יאכלם לגזור עליהם מה שאין כן בחיה ועוף וכמו שגזרו בהעלאה עיין שם וכן משמע שם קי"ו עמוד א' דקאמר איבעית אימא עוף כו' ורבי יוסי הגלילי אמר לבשל שמע מינה דלרבי עקיבא אסור מדרכי סופרים: [ו] מדרבנן. כמ"ש רב אשי שם כגיל ושם קי"ו עמוד א' איבעית אימא כו' ובכמה מקומות: [ח] ונהגו לעשות כו'. עיין ש"ך ופרי חדש:

אמרי בינה

בהמה ליכא איסורא דאורייתא ואין צריך להניח שקדים וכן מוכח בתורת חטאת כו'. ומשמע מדרכי הש"ך ז"ל דסבירא ליה דמוכח בתורת חטאת דבצונן מותר להניח אפילו בשר בהמה בחלב שקדים. ועיין בטו"ז ס"ק ד' שהביא לשון התורה חטאת שכתב ואפילו בכמהה אינו אסור אלא דרך בישול דוקא כו' ואם כן משמע מדרכי התורה חטאת דהביא ואיה דבשר עוף בחלב שקדים בצונן אין צריך להניח אצלו שקדים דאף בשר בהמה בחלב ממש אינו אסור אלא דרך בישול. אבל לא בצונן. ע"כ בשר עוף בחלב שקדים אין צריך להניח שקדים אצלו ואם כן אין ראייה להחיר גם בבשר בהמה ועיין בפרי מגדים במשכנות זהב ס"ק ד' ובשפתו דעת ס"ק ר':

[ח] ותו דלא גרע מחלב אשה דבסופר כו'. עיין בפרי מגדים שהקשה דהא בחלב אשה דבסעיף ד' מיירי עם בשר בהמה (כמ"ש שם הרמ"א דבעוף דרבנן אין לחוש) ואם כן שם הו"ר רק חד דרבנן וכאן בבשר עוף הו"ר תרי דרבנן שיטתה לומר שהוא חלב ממש וגם אטו בשר בהמה. ועיין ביד יוסף שמתרץ דהטו"ז מפרש האי אסור לבשל שסעיף ד' כפשטיה בישול ממש ולא כדעת הש"ך בס"ק ו' שפרש דהאי לבשל לאכול הוא ועו"ק קאי שם הרמ"א וכתב ודוקא בשר בהמה כו' אבל באכילה אפילו בבשר עוף אסור עם חלב אשה ואם כן שפיר מייתי הטו"ז כאן ראייה דאף בבשר עוף כשרוצה לאכול צריך להניח אצלו שקדים כמו בחלב אשה דגם כן אסור באכילה אף עם בשר עוף ומסיק הטו"ז אבל אם אין לו שקדים אין לאסור האכילה כשכיל זה כמו בחלב אשה שכתב המחבר ולא בעינן ששים ע"כ:

הגהות והערות
ג] פירוש בתוכו או בצידו וכן כתב במהרש"ל שם בתחילת הסימן:

חידושי רע"ק

(ה) **שוב בא ירדי ספר באר שבע.** ועיין נספרו לידה (לדך פרשת לו): (ו) **כמו בחלב אשה.** זה תמוה דהא נחלב אשה אף ליענד

באר היטב

נוהגין לבשל דגים בחלב ולאכול וגם ב"ש"ס פרק כיצד צולין משמע בהדיא דלית ביה משום סכנה והוא פשוט עכ"ל הש"ך: (ו) **משקדים.** כתב הש"ך ולא דמי לדם דגים ס"ס ט"ו שמותר יש בו קשקשים שניכר שהוא דם דגים דהתם דם גופיה אסור מדאורייתא הלכך הוואה יאמר דאכיל דם בהמה שהוא אסור מן התורה אבל בשר עוף בחלב ממש הוא מדרבנן ליכא למיחש משום מראית עין ולפי"ז צ"ל דמיירי בבישול דאל"ה אפילו בשר בהמה ליכא איסורא דאורייתא אבל מהרש"ל פסק דגם בשר עוף בחלב שקדים אסור אא"כ מניח אצלו שקדים וכן נראה עיקר דהא מצינו דאפילו במידי דרבנן חיישינן למראית עין בכמה דוכתי וכמ"ש באורח חיים סימן ש"ה ולא בוגו אע"פ שהוא פקוק משום דמחזי כמאן דאוי"ל לשוק למכור והיינו מ"ע אע"פ שמקח וממכר בשבת אינו רק מדרבנן עכ"ל והטו"ז כתב דודאי לכתחלה יש להניח שקדים אפילו אצל עוף אבל במקום שאין לו שקדים אין לאסור האכילה בשביל זה דכל מה דאפשר לחקוני מתקנינן:

פתחי תשובה

(ו) **ובשר חיה ועוף כו'.** והוא הדין ליפכא בשר בהמה טהורה נחלב חיה טהורה אינו אסור מן התורה. תפארת למשה (וי"ד הל' ג"ח י"ד ד"ה ג"ט ס"ג ע"ש): (ח) **מותר בבישול.** עיין נספרי תמודי דניאל סימן י"ח שכתב דמותר לבשל בשר לגוי נקדרה של חלב אינו כן וימו דכל שאינו אסור רק מדרבנן לא גזרו בבישול והנאה וכלן ליכא מראית עין דמי יודע אם הוא קדירה של בשר או של חלב מ"מ יש להחמיר מדרבנן רמ"ק סעיף ו' דאסור לחמות וכו'. ואפשר משום דמתחלה היה חלב גמור החמירו בו קל"ט ע"ש: (ט) **איסור.** עיין נאר היטב ועיין בתשובת חינוך י"ח יהודה סימן ס"א שמקיים דברי הל"ט דאסור לאכול נחלב משום דחקר אלל חכמי הרופאים דדוקא דגים המטונגים עם חמאה מותר לאכול חלב דגים המטונגים נחלב יש בו סכנת מולי דגים מקרריס מאד וגם החלב רע ומוזיק לגוף ע"ש [ועיין בתשובת חתם סופר סימן ק"א שכתב דזה אינו אמת וגאמן עלינו הרמנ"ס גדול הרופאים] וכ"כ

משבצות זהב

(ס"ו) ס"ה ע"ג כרי שנפל עליו יין נסך ולקמן נסיתן קל"ד סעיף י"א אף יין נסך ממש. וכן להיפוך כוית בשר לחמישים ותשעה זמי חלב ואחר כך נתערב עם חלב אחר [ו] ובהו"ש ל' עיין אי נענין חוץ מדמי איסור שבו ועיין סימן ק"י דנענין חוץ מדמי איסור נש"ך אות א' [ב] ועיין מה שכתבתי נסיתן קל"ד נש"ך אות ד': (ג) **אב"ל.** עיין ט"ו, ועיין נספח הגדולה (הגהות הנ"י אות יט) וזית לחם יהודה אות (ד' ו"ו) [ג] דגים נחלב סכנה, וכתבתי ונשומן הנקלט מעל גבי החלב אין סכנה, ומה שכתב הבית יוסף כמו שכתוב באורח חיים [סימן] קע"ב היינו דיש סכנה לאכול דגים עם בשר מפני זרעם, הוא הדין חלב עם דגים יע"ש. ויש לומר שלא לבשל חלב עם דגים כי

שפתי דעת

(ד) **ובשר.** עיין ש"ך דהלכה דחיה ועוף מדרבנן [ו] והולכין בספינקן לקולא ובהנאה שרי ועיין מה שכתבתי באות ב': (ה) **אב"ל.** עיין ש"ך. ועמ"ש בט"ו (ס"ק ג) בשם נספח הגדולה דבחלב יש סכנה, ובחמאה ובשומן הנקלט אין סכנה, עיין סימן קי"ו (ט"ו ס"ק ב) דיש דיעות בסכנה אפילו ששים לא מהני: (ו) **ונהגו.** עיין ש"ך. הסכים דאסור לעשות כן דבאיסור דרבנן נמי שייך מראית עין, ומיהו מה שכתב מתורת חטאת משמע דבצונן מותר להניח בחלב שקדים אפילו בשר בהמה, זה לשון התורה חטאת כלל ס"ב ד"ח יש רוצים לאסור בשר עוף בחלב שקדים [ולא ראייתו נוהגין כן] ולא דמי לדם שבכרת, מה שאין כן בשר עוף דרבנן, ואפילו בכמהה אין איסור כי אם בבישול, וראיה דמותר לבשל בחלב טמאה ולא חששו למראית עין, ואפילו להרשב"א דאסור לבשל בחלב אשה מכל מקום היינו בישול אבל

ציונים והגהות על פ"ז

[ט] עיין פתחה להלכות פסח פ"ג מ"ג מאות ה עד אות י, וסימן נד ספ"ד ס"ק ט, וסימן קי ס"ק כ: [כ] עיין משנ"ו סימן נ"ג ספ"ק ה: [כא] עיין סימן סו ספ"ד ס"ק טו, וסימן ה משנ"ו ס"ק א':

פז [א] ואחד לאיסור הנאה וכו'. אי לוקין על ההנאה כמנמי בנארוכה
 בפרי פרי חדש אורח חיים בסיומן תמ"ג [ס"ק א ד"ה ואומר] בסיעתא
 דשמיה. ויש לתמוה על חרגום אונקלוס, דכחלוהו לא תבשל [שמות כג, יט; לה,
 טו; דברים ה, כא] חרגום לא תילון. ואולי סבור דבישול שאסר הכתוב היינו דווקא
 כשאלנו, ואפקיה קרא בלשון בישול, משום
 דלא אסיר באכילה אלא דרך בישול, וכמו
 בתורה שלש פעמים לעבור עליו בג' לאוין,
 וז"ל: **7 [ב] שאינו אסור מן התורה**
אלא דרך בישול וכו'. וזלי בכלל בישול,
 דכתיב בפרשת ראה גבי פסח [דברים טו, ו]
 ושללת ואלתם, וכן ויבשלו את הפסח בדברי
 הימים [ב לה, יג]. ואף בלשון ברייתא נמצא
 ק', דקמי הלב קורעו לאחור בישולו ומוחר
 כדאימא בפרק כל הבשר [מולין קט, ב] ובריש
 פרק כזבד לולין [פסחים עד, ב]. והיינו לאחור
 ללייתו. אבל מלמאי להר"ן בסוף פרק כל
 הבשר [מג, א ד"ה מן] אמתייתין דטיפת חלב שכבז דבצלי שפאסר כדי קליפה
 לא; אמריין חתיכה נעשית נבילה משום דמבשר בחלב למדנו ואין בנבשר בחלב
 קליפה מן התורה דדרך בישול אסרה תורה עכ"ל, אלמא דללי לא אסיר מן
 התורה, אלא שיש לדחות דהתם בללי דעלמא קמיירי, אבל בללי דבשר בחלב
 אסיר כל החתיכה וכמו שכתבתי לקמן בסיומן ז"ב ס"ק ג' לדעת הרשב"א,
 וא"כ ספיר כתב הר"ן דאין בנבשר בחלב קליפה מן התורה, ואם חמלא לומר
 כפשט דברי הר"ן מכל מקום לי נראה עיקר דכתיבנא. ותעד דהא למאי
 דקיימא לן דעירוי אסר כדי קליפה משמע ודאי דאסיר מן התורה דהא קיימא
 לן נמי דמבשל נמי כדי קליפה ודרך בישול מקרי אף שאינו אסור אלא כדי
 קליפה, והכי מוכח מהירושלמי [גרוס פ"ו הלכה א] דמבשילי ליה במעושן, מכלל
 דללי פשיטא ליה דאסיר מן התורה, והא דבפרק כל שעה [פסחים מה, א] מרבינן
 ללי קדר מובשל מבושל [שמות יב, ט] טעמא דרבייה קרא הא לאו הכי לא היה
 נכנס תחת בישול, שאני התם דללי אש אינו בכלל בישול דהתם משום דאפקיה
 קרא והוה אמינא דהוא הדין לללי קדר להכי אינטריך ריבויא דמבושל, והא
 דאמריין בפרק קמא דסנהדרין [ה, א] האה דהוה בעינן למימר דלכלי עלמא
 יש אס למקרא דמינא בחלב אמו יכול בחלב כלומר דהיינו מרצא אמרת יש אס
 למקרא, ודמיין דלעולם יש אס למסורת אלא דשאני התם דאמר קרא לא תבשל
 דרך בישול אסרה תורה, ופירש רש"י [גס ד, ב ד"ה דרך בישול] אבל חלב אינו
 בישול אלא טיגון, ומשמע דכל שכן ללי אש שאינו בכלל תחת בישול, יש לדחות
 דהי קאמר דאי אמרת בשלמא דהוי חלב שהוא לללי היינו דנקט קרא לא תבשל
 משום דעיקר בישול דכתיב בקרא הכי משמע אע"פ שגם ללי בכלל במלת
 בישול, אלא אי אמרת דחלב דקרא היינו מרצא לא הוה ליה למינקט לישא
 דבישול דטפי משמע מיניה חלב ללול ממרצא, אבל אין הכי נמי דטיגון וזלי

הלכות בשר בחלב

סימן פז

באיזה בשר נהוג דין בשר בחלב והיאך נקרא בשול וכו' י"א סעיפים:

א כתוב בתורה לא תבשל גדי בחלב אמו שלש פעמים [שמות כג, יט; שם לה, כו; דברים יד, כא] אחד לאיסור בישול ואחד לאיסור אכילה [א] ואחד לאיסור הנאה והוציא אכילה בלשון בישול לומר [ב] שאינו אסור מן התורה אלא (א) דרך

וכללין תחת בישול, ותעד דאי לא תימא הכי במעושן אף כתבו הרמב"ם
 והמגיד משנה [מאכלות אסורות ט, ו] דלאסורין מספק מן התורה והא לא אסרה
 תורה אלא דרך בישול אלא ודאי כדאמרן, ודלא כדמשמע מדברי המוספות
 דהתם [סנהדרין ד, ב ד"ה דרך] דאפילו ללי קדר לא אסיר מן התורה בנבשר בחלב
 כל שכן ללי אש, ולימא אלא העיקר
 דכתיבנא. ומיהו לכולי עלמא כבזש ומליח
 אע"ג דקיימא לן כבזש הרי הוא כבזש
 ומליח הרי הוא כרותח ללי אינם נכללים
 תחת בישול, והיתר הכבישה מן התורה
 מפורש בפרק אלו עונדין [פסחים מה, ב]
 דאימא התם דבשר בחלב חידוש הוא דאי
 תרו ליה כולי יומא בחלבא שרי בשיל ליה
 בשולי אסיר, ומינה ילפינן למליחה דתרווייהו
 כי הדדי נינהו, וכן מתבאר ממה שכתב
 המחבר לקמן בסוף סימן ז"א [סעיף ח].
 ומהרי"ט בתשובות השייכות לחלק יו"ד

בסיומן ג' דף ו' ע"א כתב צוה דאיכא איסורא דאורייתא, וזלא בדקדוק כתב
 כן, וגם מדברי המוספות [עבודה זרה לה, א ד"ה מפני] שהביא ליכא למידק מיד,
 ע"ש. אבל שלוק דהיינו שהוא מבושל ביותר אסיר בהנאה וכלל תחת בישול
 דהא מבושל הוי, ועוד הרי נבשל ונאסר והיכי תפקע איסוריה מיניה, והא
 דחנן בנדרים [מט, א] הגודר מן המבושל מותר בללי ובשלו, התם שאני משום
 דננדרים הולכים אחר לשון בני אדם ובלשון בני אדם אינו נכנס תחת לשון
 מבושל ללי ושלוק וכדאימא התם בירושלמי [פ"ו הלכה א], וזונו לחוך חס אף הוא
 דרך בישול, וכן עירוי דמבשל לפתוח כדי קליפה וכלעיל סימן ס"ק י"ח,
 ע"ש. והא דאמריין בריש פרק כל הבשר [מולין קה, ב] גזירה שמה יעלה באילפס
 רוחא ולא קאמר שמה יערה מאילפס רוחא דהא אף בעירוי איכא איסורא
 דאורייתא, אין הכי נמי דהוה מצי למימר הכי אלא דעדימא מינה קאמר, ועדיין
 נשאר לנו לברר אי מעושן ומבושל בחמי טבירה אסירי מן התורה או לא.
 ובירושלמי בפרק הגודר מן המבושל [גס] גרסינן רבנין דקסרין שאלון מעושן
 מהו זיהא צו משום תבשילי שבה, מהו זיהא צו משום בשר וחלב ולא פשיט
 התם מידי, והרמב"ם כתב בפרק ט' [גס] המעושן והמבושל בחמי טבירה וכו'אל
 בהם אין לוקין עליו ופסקו המחבר לקמן בסעיף ו', וכתב המגיד משנה דמעושן
 הוי בעיא דלא אפשיטא וידוע דפסק תורה להחמיר ואין לוקין עליו, ולי נראה
 דאע"ג דלא אפשיטא הכא אפשיטא בירושלמי גופיה במסכת שבת בפרק כלל
 גדול [פ"ו הלכה ב] דגרסינן התם הגולה והמטגן השולק והמעשן כולחן משום
 מבשיל, וכי היכי דמחייב במעשן משום מבשיל בשבת הוא הדין לענין בישול בשר
 בחלב, אבל במבושל בחמי טבירה מייתי פלוגתא דאמוראי בירושלמי, ובש"ס
 דלין בפרק כירה [שבת מ, ב] אסיקנא דהמבשל בחמי טבירה בשבת לא מחייב
 משום מבשל, והוא הדין לענין בישול בשר בחלב דלא אסיר מן התורה: **L**

חזרת דעת ביאורים

איסורין דמי, והוא פשוט, וכן כתב הש"ך בסיומן ז"ד [ס"ק ד]. ואם החשב ההוא
 דלמא בישל צה הגוי בשר ואין נבשל צו חלב או להיפך, ג"כ לא אחי ספיר,
 דהא בסוף עבודה זרה [נע, א] רמי הש"ס אהא דמנן השפוד והאסכלה מגעילן,
 מקרא דמעבירו באש, ומשני הכא המירא בלע והתם איסורא בלע, ומוכח מקרא
 סבירא זו, דהא בקדשים לא כתב רחמנא [ויקרא ג, כא] רק מריקה ולא חילק בין
 דבר הבולע ע"י אש כמו בגעולי מדין, וכתב הרשב"א הביאו הטור בסיומן ז"ג
 [בסוף] הטעם, דלאקש הטעם, ואטעם קלוש אין יכול לחול איסור חדש, דומיא
 דני"ט בר נ"ט דאינו יכול לחול עליו איסור חדש של בשר בחלב, עיין ברשב"א
 בתורת הניח הארוך [גימ ד ער ד לה, א], אלמא דהמירא בלע בהגעלה סגי, ואם
 כן מבשר לחלב או להיפך [ב] הא הוי המירא בלע, כיון דבשאר איסורים לית לן
 טעם כעיקר, ואיסור חדש של בשר בחלב אין יכול לחול אטעם קלוש, דאחר
 הגעלה ליכא רק טעם קלוש, כמו שכתב הרשב"א, ובהגעלה סגיא, וקשיא קרא

אוצר מפרשים

ממקום אחר דרך פליטה, אין מקום לדבריו הנ"ל, דאף שע"י הצלי בלע הכשר כדי קליפה
 מן החלב, שהיה בשפור ע"י צלי, מכל מקום כיון שבעודה חוץ קליפת הבשר עדיין היתר
 הוא, והוי נ"ט בר נ"ט, מן החלב לשפור ומן השפור לקליפת הבשר, ממילא ליכא לאסור
 אף כשיתפשט מן הקליפה לחוץ החתיכה ע"י בישול:
 [ב] (שם) הא הוי התירא בלע [כו] ואיסור חדש של בשר בחלב אין יכול לחול אטעם קלוש
 דאחר הגעלה ליכא רק טעם קלוש כמו שכתב הרשב"א ובהגעלה סגיא וקשיא קרא
 דתעבירו באש, נ"ב, אבל עדיין קשה לפי מה שכתב בש"ך סימן קכ"א ס"ק ח':
 (מהרי"א אסאד, כת"י)

פז (א) דרך בישול. ואם ללי אסור מן התורה בנבשר וחלב, דעת רש"י וד"ה
 דרך בישול [ומוספות וד"ה דרך] סנהדרין דף ד' [ע"ב] דהיא רק מדרבנן, וכן
 הוא דעת הר"ן [מולין מג, א ד"ה מן]. והכתיב ופלתו [ס"ק ב] רצה למרץ צוה
 קושיא העולם שמקשין דליף בפסחים [מה, ב] טעם כעיקר מגיעולי גוים, שהקשו
 דלמא הגעילו משום בשר בחלב, ומירץ הוא לכיון דללי אינו אסור מן התורה,
 לא משכחתי קרא דמעבירו באש [במדבר לה, ג], דאינו אלא בללי. ואלא דק,
 דהא יש לחוש שגוי אלה בשר ואין נבשל צה חלב, ובדאי הטעם שנבלע ע"י
 לליה וכבישה ויזא ע"י בישול ומבשל בחלב אסור מדאורייתא, והוא פשוט,
 והעיקר בחירוף קושיא העולם הוא דממה נפשך, אם בישל צה הגוי בשר וחלב
 ואין נבשל צו שאר דברים, הא בשר בחלב לאחור שנאסרו טעם שאר איסורין
 דמי, דדוקא בשר לחלב הוא חידוש מטעם דאי תרו ליה כולי יומא, כדאמר
 התם, אבל בשר בחלב לאחור שנאסרו לשאר דברים לאו חידוש הוא, וכשאר

פז (א) (ביאורים ס"ק א) ולא דק כו'. נ"ב, כוונת הפלתי, דבכלל תעבירו באש הוא גם שפורין,
 שאינם רק כלי צלי, ולא משכחת בהם בישול, רק שיש לדחות שהיה צורך הגעלת ליבון
 גם בשפורין, דאם היו צולין בשפור כשור קודם ליבון השפור, היה נבלע בבשר כדי קליפה,
 ואף שכדי קליפה לבר לאו בישול ואינו אסור מן התורה משום בשר בחלב, מכל מקום
 אם היה מבשל אח"כ אותה החתיכה עם אותה קליפה בלועה חלב היה איסור בישול בשר
 בחלב ממש, ואם כן היה צורך להורות הכשר ליבון שפורין שמועיל שהבשר הנצלה
 באותה השפור אחר הליבון מותר לבשל אחר הצלייה, ואם נאמר דגם בחתיכה עצמה
 מיקרי הפליטה מן הקליפה לחוץ החתיכה כ"ט בר נ"ט אם באה ראשונה לחוץ הקליפה

